

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izjemoma nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petič 2.— Din, do 100 vrst 2.50 Din, večji inzerati petič vrsta 4.— Din; notice, poslano, izjave, reklame, preklici beseda 2.— Din. Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. »Slovenski Narod« velja letno v Jugoslaviji 240.— Din. za inozemstvo 420.— Din.

Upravništvo: Knafljova ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

Uredništvo: Knafljova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034.

Volitve so razpisane

Danes je bila skupščina razpuščena in razpisane volitve

Nova skupščina se sestane 5. oktobra. — Redno zasedanje se prične 20. oktobra. — Vukičević in drugi radikalni ministri vstopijo v demokratsko zajednico. — Rekonstrukcija vlade.

— Beograd, 15. junija. Včerajšnje napovedi ministrskega predsednika Vukičevića so se danes uresničile. Popoldne ob 10 je dospel iz Topole poseben kurir, ki je prinesel ukaze o razpustu Narodne skupščine in o razpisu novih volitev. Narodna skupščina je z današnjim dnevom razpuščena ter razpisane volitve za v nedeljo dne 11. septembra. Novoizvoljena Narodna skupščina je sklicana k izrednemu zasedanju dne 5. oktobra, da reši vse formalnosti tako, da bi bilo v smislu ustavnih določb dne 20. oktobra odprto redno zasedanje.

Pred ministrskim predsedstvom se je zbrala danes dopolne ogromna množica, ki je z napetostjo pričakovala poročil o nadaljnjem razvoju dogodkov. Ministrski predsednik Vukičević se je ves popoldne mudil v kabinetu notranjega ministrstva ter konferiral s kandidati za ministrska mesta, ob priliki izpolnitve vlade, ki bo izvršena bržkone še danes. V demokratskih vrstah vlada izredno zadovoljstvo ter se povdarja, da je demokratska stranka na celi črti zmagala. Dr. Marinković je v razgovoru z novinarji naglasil, da dobimo sedaj čisto homogeno demokratsko vlado, ker bodo Velja Vukičević in vsi radikalni ministri, kakor tudi oni poslanci radikalne stranke, ki so pristali sedanje vlade, po izključitvi iz radikalne stranke korporativno vstopili v demokratsko zajednico.

Začasni predsednik radikalne stranke Aca Stanojević je danes brzojavno sklical soto glavne odbora NRS in radikalnega poslanskega kluba za jutri dopolne. Na tej seji bo stavljen oficijelni predlog o izključitvi Velje Vukičevića in vseh radikalnih ministrov iz radikalne stranke.

Ministrski predsednik Vukičević se je danes ves popoldne mudil v kabinetu notranjega ministra, kjer je konferiral z ministrskimi kandidati. Ob 12. se je vršila seja ministrskega sveta, na kateri je g. Vukičević oficijelno obvestil svoje

ministrske kolege, da je dospel iz Topole ukaz o razpustu skupščine in razpisu volitev.

Rekonstrukcija vlade se bo izvršila po medsebojnem sporazumu med Vukičevićem in dr. Marinkovićem. Poleg dosedanjih ministrov, ki obdrže svoje resore, vstopijo v vlado štirje radikalni in 1 demokrat, ki bo edini zastopnik Hrvatov, dočim Slovenci kakor vse kaže v volilni vladbi sploh ne bodo zastopani. Doslej nezasedene resore prevzamejo in sicer: prosveto: dr. Ninko Perić, ministrstvo pravde: dr. Dušan Subotić, predsednik beogradskega kaznijskega sodišča, ministrstvo ver: Peter Obradović, pomočnik ministra prosvete, pošte in brzojav: radikalni poslanec Vlado Kostić, narodno zdravje: radikalni poslanec dr. Aleksander Savlić, izenačenje zakonov: dr. Grza Andjelinović.

— Beograd, 15. junija. Danes popoldne ob 16. izide posebna izdaja »Službenih Novina«, v kateri bo objavljen ukaz o razpustu Narodne skupščine in razpisu volitev. Narodna skupščina v svrhu prečitanja ukaza o razpustu ne bo sklicana. Tekom današnjega dopoldneva so bili vsi veliki župani obveščeni o razpisu volitev.

Kakor doznava Vaš dopisnik, je g. Vukičević utemeljil svoj predlog za razpust skupščine in razpis volitev s tem, da je potreben nov delovni program. V svrhu reorganizacije državne uprave, rešitve raznih perečih vprašanj, zlasti v svrhu rešitve gospodarske krize, je potrebna cela vrsta novih zakonov. Sedanja Narodna skupščina je za tako delo nesposobna in tudi ni bila na tem programu izvoljena.

Vprašanje izpolnitve, odnosno rekonstrukcije vlade še ni definitivno rešeno ter se vrše še tozadevna posvetovanja. Vlada namerava pritegniti še kako tretjo skupino, tako da bi v vladi ne bili zastopani le Srbi, marveč tudi Hrvati in Slovenci.

Kriza vlade otvorjena

Pravosodni minister odstopil. — Energičen nastop proti Vukičeviću. — Novi veliki župani.

— Beograd, 15. junija. Kakor smo že včeraj poročali, pogajanja med ministrskim predsednikom Vukičevićem in radikalnim centrom niso rodila zaželenih uspehov. Posredovalna akcija pravosodnega ministra dr. Srskića se je popolnoma izjalovila. Popoldne se je položaj mahoma izpremenil. Dogodki so se vrstili z veliko naglico in dovedli do definitivnega preloma med g. Vukičevićem in radikalno stranko.

Dr. Srskić, ki je ves dopoldan posredoval med g. Vukičevićem in uzunovičevci v cilju sporazuma, je opoldne po daljši konferenci zapustil skrajno nerazpoložen vladno predsedstvo ter odšel na stanovanje g. Uzunovića, kjer so bili zbrani voditelji radikalnega centra. Po daljšem posvetovanju, na katerem pa po zatrdili informiranih krogov ni prišlo do soglasja, je dr. Srskić ob 14. ponovno prišel h g. Vukičeviću ter mu izročil pismeno ostavko na položaj pravosodnega ministra. S tem je bila formalno otvorjena kriza vlade.

Ministrski predsednik Vukičević je takoj nato odpotoval z avtomobilom v Topolo, kjer je bil pri kralju v avdijenci od 15.45 do 18. ure. Ob 20.15 se je vrnil v Beograd in bil izredno dobro razpoložen. Novinarjem je izjavil, da je kralj ostavko dr. Srskića sprejel ter imenoval za njegovega namestnika dr. Ninko Perića. Obenem je kralj podpisal ukaz o imenovanju 15 novih velikih županov. Ministrski predsednik je naglasil, da je razpust narodne skupščine in razpis volitev že gotovo dejstvo ter da bo danes objavljen tozadevni ukaz, ki je že podpisan. To vest je potrdil tudi zunanji minister dr. Marinković, ki je nato nad eno uro konferiral z g. Vukičevićem.

Vest o demisiji dr. Srskića in nepričakovanom prelomu med radikalno stranko in g. Vukičevićem je izzvala v beogradski politični javnosti veliko senzacijo. V krogih radikalne stranke

se je sprva pojavila velika nervoznost, ki pa se je danes že podela. I Pašićevići i uzunovičevići kažejo danes veliko borbenost ter groze, da se bodo g. Vukičeviću maščevali. Kot prvo represalijo proti njemu napovedujejo sklicanje glavnega odbora stranke in poslanskega kluba, ki naj sklepata o izključitvi g. Vukičevića iz NRS. Te vesti je potrdil tudi predsednik radikalnega poslanskega kluba Ilija Mihajlović, ki je imel včeraj zvečer po povratku g. Vukičevića iz Topole z njim krajši sestanek v vladnem predsedstvu, od koder je odhajal skrajno nerazpoložen.

V demokratskih vrstah vlada z razvojem dogodkov veliko zadovoljstvo. Naglašajo se, da je zmaga demokratskega teza ter da se radikalni motijo, ako mislijo, da bodo obdržali sedanje večno. Iz demokratskih vrst se tudi širijo vesti, da ima g. Vukičević za seboj nad 80 poslancev radikalne stranke in da bodo odžagani le oni radikalni prvaki, ki zasledujejo proti interesom stranke in države osebne ambicije in koncesije. Kot prvi odločni akt g. Vukičevića proti radikalnemu centru se smatra ukaz o imenovanju 15 novih velikih županov. Tem spremembam so se zlasti uzunovičevići najbolj protivili, a tudi pašićevići vidijo v tem proti sebi naperjeno ost. Ukaz, ki je v temni noči z volilnimi pripravami vlade, bo danes objavljen obenem z ostalimi ukazi.

— Beograd, 15. junija. Glasom informacij današnje »Pravde« vsebuje ukaz, ki ga je predložil ministrski predsednik o priliki svoje včerajšnje avdijence v Topoli kralju v podpis, sledeče spremembe na velikožupanjskih mestih: V Krusevcu je imenovan za velikega župana Milutin Nagulic, v Stipu Radislav Vujović, v Zagrebu dr. Bogdan Stropar, v Osijeku dr. Francić, na Cetinju Jovan Grasel, v Somboru Predrag Lukić, v Bihaću Mahmud beg Hrasnica, v

Presenetljiv uspeh italijanskih intrig

Popoln prelom z Albanijo. — Albanci se pripravljajo na energičen odpor proti italofilski politiki. — Albanija pride pod mednarodno kontrolo?

— Beograd, 15. junija. V albauskem sporu je nastopil včeraj značilen preokret. Doim je v vladnih in diplomatskih krogih še vedno prevladovalo prepričanje, da bo albaška vlada končno le uvidela nelojalnost svojega postopanja napram Jugoslaviji ter že glede na intervencijo veselih ugodila zahtevam jugoslovenske vlade, je včeraj popoldne posetil zunanji ministar albaški poslanec Cerna beg ter zahteval potne listine zase in za osebo albaškega poslanstva. Naša vlada je tej zahtevi takoj ugodila ter še včeraj izročila Cerna begu vse potne liste. Cerna beg zapusti danes popoldne Beograd ter odpotuje preko Sarajeva v Dubrovnik, kjer se vkrca za Tirano. Vašemu dopisniku je včeraj zvečer izjavil, da je še vedno optimist ter upa, da bo še v zadnjem trenutku dobil obvestilo, da bo albaška vlada izpustila aretirane dragomane ter s tem ustvarila možnost nadaljnjih pogajanj za mirno likvidacijo vseh spornih vprašanj.

Zunanji minister je izdal jugoslovenskim konzulom v Draču, Korči in Valoni ukaz, naj takoj ustavijo vsako nadaljno izdajanje potnih listov in z vsem osebjem zapuste albaško ozemlje. Obenem bo vlada odredila, da se meja proti Albaniji takoj zapre in onemogoči vsak nadaljni promet.

V diplomatskih krogih je vzbudil ta preokret veliko pozornost. Splošno se naglašja, da je Albanija s tem jasno pokazala, da ji ni do mirnega sporazuma z Jugoslavijo. V vsem postopanju albaške vlade pa vidijo diplomatski krogi intrigo Italije, ki hoče preko Albanije izzvati konflikt z Jugoslavijo.

— Beograd, 15. junija. Glasom vesti iz severne Albanije je nezadovoljstvo med prebivalstvom radi protijugoslovenske politike v zadnjem času silno naraslo. V teh krajih prevladuje bojazen, da bo Albanija vsled

tega gospodarsko občutno oškodovana. Invazija Italijanov, popolno gospodarsko zasuzenje Albanije s strani italijanskega kapitala je močno razburilo duhove tako, da je prišlo tekom zadnjih dni na več krajih do ogorčenih protitalijanskih demonstracij. V Puki je včeraj prebivalstvo dejansko napadlo italijanske oficirje-inženjerje, ki grade ceste ob albaški meji. Pri spopadu so bili štirje oficirji ubiti. Ta napad se komentira splošno kot znak velikih notranjih nemirov v Albaniji, kjer zavzema odpor proti italofilski politiki Ahmeda bega Zogu vedno večje dimenzije. Albaška vlada je podvela obsežne varnostne mere v zaščito Italijanov, kar je nezadovoljstvo prebivalstva še bolj podžgalo. Vse kaže, da stoji Albanija pred krvavo revolucijo, ki jo v gotovi meri potrjuje tudi Italija sama, da bi na ta način dobila povod tudi za dejansko vojaško okupacijo Albanije in s tem ustvarila direktno fronto proti Jugoslaviji.

— Zeneva, 15. junija. Vest o poostitvi spora med Albanijo in Jugoslavijo je napravila v tujakšnih krogih zelo mučen vtis. Splošno prevladuje mnenje, da bo Društvo narodov že ob priliki sedanjega zasedanja moralo načeti to vprašanje. Kakor se zatrdjuje, je Mussolini naročil italijanskemu delegatu, naj takoj zapusti sejo Društva narodov, čim bi prišel v razpravo albaški konflikt. V poučenih krogih se zatrdjuje, da se bo o jugoslovensko-albaškem sporu glede na vladajočo napetost in delikatnost tega vprašanja razpravljalo na tajni seji. Odločitev naj bi padla prihodnji tork. V francoskih in nemških krogih si baje prizadevajo, da bi izžvali sklep v tem smislu, da bi prišla Albanija pod mednarodno kontrolo, ki naj bi paralelizirala vpliv Italije na Balkanu.

Energičen nastop Rusije proti Poljski

Sovjetska vlada izroči Poljski tretjo, še ostrejšo noto. — Teror v Rusiji obnoven. — Mobilizacija komunistične stranke.

— Varšava, 15. junija. Spor med Poljsko in sovjetsko Rusijo se je radi nesprejemljivih zahtev sovjetske vlade tekom zadnjih dni zelo poostril. Poljski tisk odločno odklanja zahteve, ki jih je postavila sovjetska vlada v svoji drugi noti. Sovjetska vlada je na ta način uničila zadnje upanje, da bi bil konflikt v kratkem času mirno in v prijateljskem sporazumu poravnat. Postopanje sovjetske vlade je napravilo na poljske kroge vtis, da hoče Rusija izkoristiti nastali položaj ter izvajati sistematičen pritisk na Poljsko, da izsilji izgon vseh njej neljubih osebnosti. Batj se je, da pride do novih nesoglasij.

Preiskava proti morilcu sovjetskega poslanika Koverdi je zaključena ter je bil morilec izročen danes sodišču, kjer se je danes pred prekim sodom začela razprava. Obtožnica je bila včeraj izročena obtožnici. Splošno se domneva, da bo Koverda obsojen na smrt. Kot tožilec nastopa v imenu poljske vlade znani poljski državni pravnik Rudnicki.

— Riga, 15. junija. Glasom poročil iz Moskve vlada v vsej sovjetski Rusiji strahovit teror. V vseh večjih mestih so zopet osnovane črezvičajke, ki z vso brezobzirnostjo nastopajo proti političnim osumljenim. V Odesi je bilo včeraj obsojenih 14 obtožencev na smrt. Vsa kolikaj sumljiv tujec pride pred sodišče. V nekaterih mestih je prišlo do pravega pogroma. V Vladivostoku je bilo v ponedeljek popoldne pri izgredih ubitih 22 oseb. Tujci trumoma zapuščajo Rusijo in beže preko meje.

Kakor se doznava, bo sovjetska vlada jutri izročila poljskemu poslaniku v Moskvi tretjo noto, v kateri bo kategorično zahtevala izpolnitev, vseh v prejšnjih notah

stavljenih zahtev ter v nasprotnem slučaju zapretila z represalijami.

Centralni odbor komunistične stranke v Moskvi je odredil mobilizacijo cele stranke. Ta mobilizacija obsega 900.000 komunističnih delavcev, ki ostanejo sicer na delu, ki pa lahko vsak trenutek pridejo za orožje in se pretvorijo v organizirano armado.

Locarno ali Moskva

Nemčija pred alternativo.

— Zeneva, 15. junija. Tokratno zasedanje Društva narodov se v vseh krogih presoja z veliko skepsis in poudarja, da ni pričakovati kakih pozitivnih rezultatov. Tekom včerajšnjega dne so se vršili razgovori med Briandom, Stresemanom in Chamberlainom. Rezultat razgovorov je predvsem ta, da so se vsi trije državniki izjavili za nadaljevanje locarnske politike. Kljub temu pa je bil po zatrdili informiranih krogov razgovor med Briandom in Stresemanom precej neprijeten. Streseman se je pritoževal, da locarnski sporazum ni rodil pričakovanih uspehov, kar zelo otežkoča njegovo stališče napram domačim nasprotnikom. Briand je s svoje strani navedel celo vrsto napak, ki jih je zagrešil Berlin in ki ovirajo dobre medsebojne odnose. Glede kontrole podiranja vzhodno - nemških trdnjav vztraja i Francija i Anglija na tem, da izvrši posebna medzavezniška komisija še pomenovito kontrolo. Razgovori med Chamberlainom in Stresemanom so se tikali predvsem razmerja do Rusije in zatrdjuje se, da je bil dr. Streseman postavljen pred alternativo: Locarno ali Moskva. O tem vprašanju se bodo nadaljevali razgovori še ves teden. Veliko pozornost posvečajo v Zenevi tudi albaško - jugoslovenskemu sporu, o katerem prične razprava bržkone že prihodnje dni.

CHAMBERLINOVO LETALO SO HOTELI ZAPLENITI

— Rim, 15. junija. Na Tempelhofskem letališču se je pripetil včeraj zanimiv incident. Na letališče je prispel eksekutor nemškega sodišča ter hotel zapleniti letalo ameriških letalcev Chamberlina in Levina na tožbo nekega dr. Puppe, ki je pred tremi leti zdravil Levinovo ženo. Njegova terjatev na zdravniškem honorarju znaša 76.000 marek. Da se izogne neljubemu incidentu, je nemška Lufthansa poravnala račun in s tem rešila Chamberlinovo letalo.

VOLITVE NA IRSKEM

— Dublin, 15. junija. Po doslej znanih rezultatih je dobila pri nedeljskih volitvah na Irskem vladna stranka 33, De Valerovi republikanci 50, delavska stranka 22, neodvisni 10, in ostali 11 mandatov.

Iz pisane ljubljanske kronike

Jerica Azmanova bo okrevala.

Med ljubljanskim prebivalstvom, zlasti Trnovčani, se vedno vlada največje zanimanje za usodo branjeve Jerice Azmanove. Njeno prvotno kritično stanje se nagibljen na boljše. Visoka temperatura prvih dni je ponehala. Vročina je padla od 39 na normalno 37. Dihati mora še vedno umetno skozi cevko, ponehala pa je krvavitve in bodo zdravniki te dni izvršili končno operacijo. Pričakujejo, da bo Jerica lahko že v desetih dneh zapustila bolnico.

Napadalec Viljem Grah je včeraj v policijskih zaporih odkrito, brez vsakih olepšav in zavijanih policijskemu nadzorniku g. Zajdeli opisal do vseh podrobnosti način, kako je izvršil roparski napad in kaj je po storjenem zločinu počel. Med drugim je omenil, da je branjeve Jerico Azmanovo v prodajalni prijel z levo roko za ramo, z desno pa je potegnil s krivcem po vratu. Nato je pobral denar in zbežal. Zunanji ni srečal nikogar. Denar je skrnil v bližnjo šupo poleg hleva. Ko je opazil, da so njegove hlače krvave, je odšel k Ljubljani, kjer si je izpral krvavi madež. Naslednji je legel v seno in mirno zaspal. Ni čul, kdaj so prišli stražniki. Viljem Grah ima doma še osem bratov in tri sestre. Kakor zatrdjujejo, imajo Grahovi stari doma posestro in gostilno, Viljem pa se je čutil doma nekam zapostavljenega, izogniti se je hotel lani tudi vojaškemu naboru, zato je odšel od doma ter se z delom preživljal po raznih krajih.

Danes dopolne je policija izročila Grah državnemu pravdnstvu ter so ga prepeljali iz policijskih zaporov v preiskovalni zapor deželnega sodišča.

Avtomobilska nezgoda s Celovške ceste pred sodiščem

Demetrotić, šofer tvrde Glanzman iz Zagreba, je vozil 26. aprila z avtomobilom iz Ljubljane proti Trbiču.

D. je zadel na Dunajski cesti v Golobov avtomobil; poškodoval je njegov avto, pri svojem je pa skrivil os. Fant bi bil moral dati avto popraviti, pa je z njim peljal kar dalje.

Na Celovski cesti je D. naletel s svojim pokvarjenim avtomobilom na kmeta Franceca Haflnerja iz Zabnice, ki je peljal iz bolnice svojo dekle, ki si je nedavno zlomila levo nogo. Francec je s svojim vozičkom vozil pravilno po desni strani.

Avtomobil se je zalezel v kmetov voz in sicer v zadnji del, zdrobil mu je kolo in oba Francec in dekle sta odletela z voza. Francec je obležal v nezavesti, ranjen je bil na glavi in na prsih; a dekle si je že ozdravljeno levo nogo pri padcu znova zlomila, a desno si je tako poškodovala, da še zdaj ne more iz postelje. Posestnik Haflner je vsled teh poškodb dobil reberno vnetje kot posledico; pa tudi glava ga še vedno boli.

Šofer D. je sodniku priznal, da je vozil s pokvarjenim avtomobilom in da je vozil s hitrijo 40 km na uro.

Značilno je, da je fant poškodovanca kar pustil na cesti, izstopil je samo toliko, da je dekle iz srede ceste položil h kraju, a potem je odpeljal. Demetrotić se bo pokoril za svoj prestop 14 dni v zaporu. Z dekle in Francecom se je pa poravnal; dobila bo pošteno doto — 20.000 Din odškodnine za bolečine, a posestnik Francec pa odškodnine zase in za pokvarjeni voz 7500 Din.

Borzna poročila

LJUBLJANSKA BORZA.

Efekt: Investicijsko posojilo 84.50, 0, Vojna škoda 343, 344, Zadolžnice Kranjske dež. banke 20, 22, Zastavni list Kranjske dež. banke 20, 22, Celjska posojilnica 197, 197, Ljubljanska kreditna 150, 0, Merkantilna Kočevje 0, 98, Prastrediona 850, Kreditni zavod 160, 170, Trbovlje 0, 455, Vevče 135, 0, Stavbna družba 55, 65, Šešir 104, 0.

ZAGREBSKA BORZA.

Efekt: 7 odstot. invest. posojilo 1921 84 — 84.50, 2 in pol odstot. drž. rente za ratnu šteto 343.5 — 344, Ljubljanska kredit. na 150 — 155, Jugobanka 92 — 93, Prastrediona 850 — 0, Trbovljska 450 — 460, Union paromlin 305 — 315, Vevče 130 — 0, Agraria 50 — 51.

Devize: Dunaj 800—803, Berlin 13.48 —13.51, Italija 315.98—317.98, London 276.10 —276.90, N. York 56.70—56.90, Praga 168.20 —169, Curih 10.935—10.965, Madrid 978.50 —981.50, — Valute: dolar 56.05—56.65

INOZEMSKA BORZE.

Curih: Beograd 913.50, London 25.25, Newyork 520, Pariz 20.36, Milan 29, Praga 15.40, Dunaj 73.15.

Trst: London 87.05, Curih 344.50, Beograd 31.48.

Zopet ponesrečen atentat na Stepana Radiča

Rodoljubna tatica reši življenje g. predsednika. — Zarotniki v palači zagrebskega velikega župana. — Žrtev intrige strojepejske velikega župana.

V Zagrebu so te dni krožile vesti, da je bila odkrita nova zarota proti življenju predsednika HSS St. Radiča. Baje so nameravali izvršiti nanj atentat, pa je stvar že pravčasno odkrila neka navadna tatica, ki je ukradla v vlaku razen denarja tudi važne dokumente o nameravanem atentatu ter jih v zavesti svoje rodoljubne dolžnosti poslala St. Radiču, ta pa policiji.

V resnici je prejel St. Radič pretekli teden pismo, podpisano od neke Rezičke, ki mu sporoča, da se je pred dnevi vozila v vlaku iz Zagreba v Brod z neko damo. Ko je dama zaspala, ji je Rezička zmaknila ročno torbico, vzela iz nje 5000 Din ter nekaj papirjev, nakar je skočila iz vlaka. Pri pregledu ukradenih papirjev je spoznala, da preči predsedniku HSS velika nevarnost, vsled česar je smatrala za svojo dolžnost, da mu jih pošlje. Denarja seveda rodoljubna Rezička ni poslala, čeprav bi se to prav tako spodobilo.

Med papirji, poslanimi St. Radiču, je bil tudi popoln načrt atentata na St. Radiča. Ta dokument je bil spisan na pisalnem stroju ter je vseboval natančne podatke, kje bo St. Radič potoval na agitacijska zborovanja in s kom bi se mogel ob tej priliki sniti. Po načrtu bi morali zarotniki, ki so vsi iz Beograda in Zagreba, St. Radiča zabosti, nikakor pa ne ustreliti, ker je streljanje preveč negotovo. Po atentatu bi bil zarotnikom na razpolago avtomobil, s katerim bi lahko po-

begnili. Sestanek zarotnikov bi se imel vršiti v kratkem v sobi neke strojepejske pri zagrebskem velikem županu.

St. Radič je vse te dokumente izročil državnemu pravdniku, ki je potom policije takoj uvedel preiskavo. Policija je poverila preiskavo štirim svojim najposrednejšim detektivom z njihovim šefom na čelu in prišlo je do zanimivih razkritij. V skrivnostnem pismu omenjena strojepejska, neka poročena žena, je bila takoj aretirana, in preiskava se je nadaljevala v dveh smereh. Predvsem se je skušalo ugotoviti, ali je strojepejska v resnici udeležena pri zaroti, drugo vprašanje pa je bilo, ali ni mogoče strojepejska žrtev podle intrige. Načrt o atentatu je bil pisan na njenem stroju.

Končno so ugotovili, da strojepejska ni udeležena pri zaroti. Aretiran je bil tudi oficijal pri velikem županu Mihajlo Knežević, ki si je menda celotno stvar izmislil, spisal pismo na stroju svoje tovarišice ter ga kot »Rezička« poslal St. Radiču. Vzrok njegovega dejanja je bil političnega značaja, ker je strojepejska Srbinja, s katero se kot rodoljuben Hrvat ni mogel razumeti, tem manj, ker je bila že poročena in se je namram njemu obnašala preveč oblastno.

Preiskava je zaključena in je policija izročila vse spise sodišču, zagrebska javnost pa je imela zopet par dni senzacijo s ponesrečenim atentatom na St. Radiča.

Pisane zgodbe iz naših krajev

Revolucija prič. — Težka avtomobilska nesreča v Beogradu. — Inspektor, ki revidira davčne predpise. — Stekli volkovi v Bosni. — Krvava bitka med dvema seloma.

Sodišče v Ogulinu je zašlo v velike nepravilnosti. Pomladanska doba je rodila celo vrsto kriminalnih slučajev, ki pridejo v razpravo, tako da je sodišče z delom preobremenjeno. Sodniki sede po cele dneve in noči v svojih pisarnah in se ukvarjajo z napakami v aktih. Marsikdo mora sedeti v pisarni tudi ob nedeljah in praznikih. Poleg tega pa manjkajo sodnikov, so se sedaj pojavile še druge težkoče. Sodišče je razpisalo par večjih razprav in povabilo k njim celo vrsto prič. Ker pa denar za prihranilo ni dospel, je moralo ostati sodišče povabljenim pričam vso potnino itd., kar predpisuje zakon, na dolgu. Ličani, ki so prihajali na sodišče k razpravam iz najoddaljenejših krajev, seveda s takim postopanjem niso bili zadovoljni. Vest o finančni krizi sodišča se je kmalu raznesla in povzročila sodnikom nove preglednice. Vse naslednje razprave so morali namreč odložiti, ker priče enostavno niso prišle. Ko so poslali po nje orožnike, so se uprle, češ sodišče naj plača stare dolge, predno vabi priče k nadaljnjim razpravam in dela nove dolge. Sodišče je doslej zmanjguralo pri finančnem ministru nakazilo denarja. Ker sodniki sami uvidevajo, da priče brez odškodnine ne morejo citirati iz tako oddaljenih krajev, so vse razprave za kratkoma odložene. Ko bo nakazan denar, začne sodišče zopet redno poslovanje.

Beograd postaja vedno bolj velemest. Ne le po svoji zunanosti, ki preseneti marsikakega tujca, ki si pač »balkansko« prestolnico predstavlja povsem v stilu turskih vasi, marveč tudi po svoji kriminaliteti in po svojih nesrečah. Razne špijonske afeze, tihotapske pravde itd. spominjajo na zapadna vellestja, a tudi nesreče, ki se dogajajo v zadnjem času, so čisto ves likomestnega značaja.

Tudi včeraj se je pripetila taka nesreča. Beogradski trgovec Vasilije Čepakov se je odpravil z večjo družbo s svojim avtomobilom na sprehod v okolico. Na povratku so bili že vsi malo razgreti in niso preveč pazili na cesto in ovire.

Ko so privozili po cesti proti Topčideru, je v istem hipu privozil tudi tovorni vlak, ki je tam premikal. Šofer ni opazil zatvornic in je z vso silo zavozil preko prehoda. Nesreča je bila neizbežna. Lokomotiva je s tako silo udarila v avto, da je napravil avto pravcati salto mortare in se ves razbit zvrnil v bližnji jarek. Izpod ruševin so potegnili Čepakova z razbito lobanjo in polomljenimi rebri. Ostali potniki so k sreči dobili le lažje poškodbe. Ranjence so odpeljali v bolnico, avto pa so pustili, ker se popravilo sploh ne izplača.

Včeraj so pripeljali v sarajevsko bolnico osem oseb, ki jih je ogrižel stekli volk. V noči od nedelje na ponedeljek se je namreč v vasi Zijenje pri Mostarju pojavil velik volk, ki se ni dal preplašiti niti s strelom, niti s kamnjenjem. Vdrl je v stajo posestnika Danila Mavraka in začel pravo krvavo klanje med njegovimi ovčami. Mavrak se je prebudit in pohitel v hlev, da pogleda, kaj se godi. Bil je seveda praznih rok, ker je mislil, da je kak oven začel sitnari med brejimi ovčami in da ovce zato tako mekečejo. Ko je stopil v stajo, je navalil volk nanj. Vnela se je strahovita borba med človekom in pobesnelo zverino. Na Mavrakove klice so prihiteli na pomoč domačini in sosede, toda volk se ni dal pregnati in je navalil na vsakogar, ki se mu je približal tako, da je vse ogrižl. Končno so bili ranjeni že vsi domačini. Volk je ves okrvavljen proti jutru pobegnil nazaj v bližnji gozd. Zdravniška preiskava je ugotovila, da je bil volk stekel. Vse ogrožene so oddali v Pasteurjev zavod, za nevarnim volkom pa je odrejen pogon.

V ponedeljek ponoči se je moral 7 km pred Kačanikom nenadoma ustaviti vlak, ki je vozil iz Skoplja v Kosovsko Mitrovico, ker so začele od vseh strani pokati puške. Potniki so mislili, da so Kačaki napadli vlak z namenom, da ga oplenujo. Streljanje je trajalo nad dve uri ter so krogle padale tudi na vlak. Da bi ne prišlo do večje nesreče, se je

vlak umaknil daleč nazaj. Kmalu je prispela orožniška patrulja, da ugotovi kdo je streljal.

O dogodku so se razširile najfantastičnejše vesti in v Skoplju so splošno mislili, da se je ponovil slučaj iz l. 1925., ko so na isti progi Kačaki oplenuili potnike. V torko so oblasti izdale obvestilo, da na vlak ni bil izvršen napad, pač pa so se spopadli prebivalci dveh arnavtskih vasi zaradi krvne osvete ter streljali drug na drugega preko železniške proge. Ker je prav takrat privozil vlak, so padale krogle tudi nanj.

Izmed potnikov ni bil nihče ranjen in tudi železniška proga ni bila pokvarjena. Orožniki so aretirali deset Arnavtov, ki so streljali, dva težko ranjena Arnavta pa so pripeljali v skopljansko bolnico.

Zlorabljanje uradnih funkcij je zelo priljubljen trik goljufov. Respekt, ki ga imajo preprosti podeželski ljudje še dandanes v nekaterih krajih pred »uradno osebo«, jim posel zelo olajša. Te dni so oblasti v Varaždinu prijele takega goljufa, ki pa se ni zadovoljil, da bi se izdal morda za kakega detektiva in policijskega uradnika, marveč si je pridal zvenec naslov inspektorja finančnega ministrstva. Bil je elegantno oblečen in tudi sicer ima lepe manire tako, da je s svojim nastopom prevaril tudi marsikogar, ki si sicer domišlja, da se ne da potegniti. Je to neki Bogdan Jandrač, ki je po svojih goljufijah na policiji že star znanec in je presedel že marsikak mesec za zidovjem sodnih zaporov.

Tokrat si je izbral svoje žrtve med kmeti v Zagorju in Medimurju. Hodil je okoli premožnejših kmetov, o katerih je domneval, da plačujejo visoke davke. Povsod je izjavil, da prihaja po nalogu finančnega ministra revidirati davke češ, da je ministrstvo izvedelo, da davčniki uradi niso pravilno postopali. Od vsakogar je zahteval davčna potrdila, navidezno nekaj računal in pregledoval, končno pa pomembno izjavil, da so predpisi sicer pravilni, da pa bi on s svojim vplivom lahko marsikaj znižal in prihranil dotičniku lepe tisočake. Kdo ne bi sprejel take ponudbe! Vsakdo je bil pripravljen žrtvovati par stotakov, samo da ne bo imela davkarja prav. Na ta način je prispeval Jandrač lepe tisočake in morda bi še danes vršil svoj »plodonošni« posel, da ni postal predzven. Začel je hoditi tudi okrog trgovcev. Dva, trije so mu nasledili, pri četrtem se je pa ujel. Ker se ni mogel legitimirati, je neki trgovec v okolici Varaždina poklical orožnika in goljufa izročil roki pravice. Tako je prišlo njegovo delovanje na dan in sedaj se bo moral zagovarjati pred sodiščem.

Nova ugodnost za posetnike našega Primorja

Kakor je znano, imajo posetniki Primorja, ako prebivajo tam najmanj 14 dni, 50% popusta pri vožnjah po državnih železnicah. Dosedaj se je mogel ta popust izkoristiti edino na ta način, da je posetnik Primorja nabavil na svojem odtodnem kolodvoru celozvožno karto do kakega kolodvora ob morju in da mu je ta karta veljala za brezplačno vrnitev po istem potu, v slučaju, ako je imel na posebnih legitimacijah potrdilo občinskih in železniških oblasti, da je v enem odnoso več krajev na Primorju prebival skupaj 14 dni. Generalna direkcija državnih železnic je pa s svojim odlokom G. D. št. 1623, ki je stopil v veljavo 20. maja 1927 odredila, da morejo ta 50% popust izkoristiti letoviščarji tudi tedaj, kadar ne žele po istem potu vrniti se nazaj, ali v tem slučaju morajo takoj pri odhodu kupiti pri zastopništvu »Putnika« vožno karto za celozvožno potovanje s 50% popustom. Pri zastopništvu »Putnika« se tudi dobijo potrebne legitimacije. Naravno je, da mora tudi v tem slučaju prebiti letoviščar najmanj 14 dni na našem Primorju, a da se olajšajo formalitete, morejo glasom naredbe generalne direkcije taka potrdila izdajati tudi zastopništva »Putnika« na Sušaku, Splitu in Dubrovniku. Na podlagi tega mora potnik, ki potuje iz Ljubljane preko Sušaka n. pr. v Dubrovnik in se hoče od tam vrniti preko Sarajeva in Zagreba nazaj, kupiti toz-

devno krožno karto pri »Putniku« (ne na železniških postajah) in sicer za pol cene za progo Ljubljana-Sušak in Dubrovnik-Brod-Zagreb-Ljubljana. Isto velja to tudi za vse druge proge.

S to odredbo je odstranjena prilična neugodnost za potnike, ki so se morali vračati vedno po istem potu nazaj, ako so se želele imeti popust. To je posebno važno za goste iz inozemstva, ki žele večinoma posetiti celo Primorje in se hočejo vrniti po drugem potu. Pri teh ugodnostih pa obstoja še neka omejitev, ki bi jo bilo na vsak način treba ukiniti v interesu tujkega prometa, to je, da ta ugodnost velja samo tedaj, ako potniki prebivajo na Primorju najmanj 14 dni, a največ dva meseca. Ako žele tujci, — kar ni redek slučaj — ostati na našem Primorju več kot 60 dni, izgube pravico popusta na vožnji in na ta način se gost pravzaprav sili, da odide prej nego mu poteče ta rok, torej pogosto poprej nego bi sam želel. Generalna direkcija je že obljubila, da bo to odredbo spremenila in da bo ugodnost odobrena tudi tedaj, kadar se tujci mude v Primorju nad 60 dni.

S posebnim priznanjem moramo poudariti ob tej priliki veliko uslužnost naše generalne direkcije, ki si prizadeva, da ugodni vsem upravičenim zahtevam naših organizacij za tujski promet ter se ji mora izreči zahvalo v imenu vseh ustanov, ki delajo na povzdi tujkega prometa.

Sport

Concordia (Zagreb) — ASK Primorje

V četrtek, na praznik 16. t. m., bo gostovala zagrebska Concordia v Ljubljani, kjer nastopi proti ASK Primorje. Nastop renomiranega moštva zagrebske Concordie vzbuja veliko zanimanje, in to povsem upravičeno. Ta klub, ki stoji v prvenstveni tabeli Zagreba na tretjem mestu, je danes v izborni formi ter ga je smatrati za enega najjačih klubov v državi. O tem nam pričajo tudi rezultati, ki jih je dosegla Concordia letos tako doma kot izven Zagreba. V prvenstvenem tekmovanju je izgubila samo eno tekmo, in to proti Haški s 3 : 2, kjer je odnesel Haški zmago z enajstmetrovko. Vse nadaljnje tekme je izvojevala v svojo korist in je le z eno točko zaostala za Gradjeanskim.

Krasen uspeh je dosegla Concordia letos v Splitu, kjer je porazila splitskega Hajduka s precej visokim rezultatom 4 : 2. Kdor pozna razmere in energijo Hajduka, zna tudi pravilno ceniti to zmago. Tudi beogradsko Jedinstvo, poleg BSK in Jugoslavije najmočnejši klub v Beogradu, je podlegel Concordiji v Zagrebu v visokem razmerju 8 : 1.

V moštvo Concordije igra več internacionalcev; najmlajši med njimi je vsekakor Pavelić, ki je nastopil reprezentativno za Jugoslavijo v Budimpešti proti Madjarski. Oslovljen v obrambi je internacionalce Vrbanić ter v krilski vrsti Pažur. V moštvo Concordije igra tudi vrsti trener in igralec ASK Primorja g. Buljević, ki študira sedaj v Zagrebu.

Tekma se bo vršila na igrišču ASK Primorje ob 18. v moštvo Primorja bo predvidoma nastopil na levem krilu Sekulić, član beogradske Jugoslavije ter večkratni internacionalce, ki se je ravnokar vrnil iz Francije, kjer študira, ter se mudi za nekaj časa v Ljubljani.

Predtekmo absolvirata SK Disk (Domžale) ter jun. ASK Primorje. Predprodaja vstopnic v trafikah Sever, Selenburgova ul. — Službeno iz LHP (iz seje 13. t. m.). Zapisnik 4. seje JHS se vzame na znanje. Določil se sodniška izpitna komisija: predsednik g. Baltesar, za izpite v Ljubljani poleg predsed. g. Sancin, za Maribor predsednik in g. Cizel. Prijave kandidatov sprejemata LHP in MO (prvi za ljublj. oblast, drugi za mariborsko). — Glasom sodn. potrdila se verificirajo prv. tekme: Mura-Atena 25 : 3, Maribor-Illirija 3 : 8. — Sav. sodnik g. Cizel se poziva, da do 18. t. m. pošlje dvojnik potrdila in takso tekme Mura-Atena in poročilo in takso Maribor-Atena. Vzame se na znanje zapisnika 6. in 7. seje MO. — Klubi mariborske oblasti naj se za delegiranje sodnikov obračajo na MO. — Vzemajo se na znanje obračuni tekem: Mura-Primorje, Mura-Atena, Primorje-Atena, Illirija-Atena, rez. Illirija-Primorje in Primorje-Atena. — Potrdil se naknadno ex praesidio izdana določitev sodnika g. Peterke za tekmo Maribor-Illirija na prošnjo SK Illirije, da vodi tekmo sodnik, ki ni član nobenega tekmovalnega kluba. — Dovoli se SK Illiriji propagandna tekma v Cerknici obrnile v drugo smer.

— Dobro, hočem ti verjeti. Toda dokazati moraš, da ne lažeš. Ako govoriš resnico, smo rešeni. Govoriš resnico? — Da, sire.

Tisti hip se je vsula na naš grič prava ploha krogel. Bili smo rešeni, ako je ležal sovražnik v zasedi na obeh straneh? Saj to je bila očitna blaznost. Kaj Napoleon — toda naenkrat so se zapičile plamteče oči v mogo malenkost. Osoren glas je zaklical:

— Ej, vi tamle — ne spominjam se vašega imena — vi, ki ste pobegnili k Pozzo di Borgu — koliko mož je imel, ko je včeraj krenil na pot?

— Trideset, — sem zajecjal. — Največ trideset.

— Ali ste prepričani, da jih ni bilo več?

— Da, sire. — Ne lažete? — Ne, sire.

Plamteče zenice so se ohrnile od mene.

— Naiveč trideset! Rešeni smo. Ako ima sovražnik največ trideset mož, jih je pred nami na griču največ dvajset. Neprijatelj je razdelil svoje sile — najusodnejša napaka, ki jo more vojskovodja storiti. Hotel sem dobiti bitko pri Austerlitzu, pa se bom moral zadovoljiti samo z Arcole! Toda kaj? Saj je

dne 19. t. m., sodnik g. Baltesar. — Poziva se MO, da pošlje obračune tekem Maribor-Atena, Maribor-Mura, Maribor-Illirija; istočasno pošlje event. suficit in se izjemo dovoljuje rok do 18. t. m. V slučaju, da do tega dne podavez ne sprejme zahtevanih aktov, se bo proti MO najstrožje postopalo. — Poziva se MO, da nemudoma pošlje savezni davek na vstopnini tekem Mura-Maribor 6. in 6. junija ter vseh dosedanjih tekem. — Za prv. tekmo rezerv Atena-Illirija dne 18. t. m. se določi igrišče Atene; pričetek ob 11., sodnik g. Vontina, služba ga Polak, Primorje in Illirija po 3 reditelje. — Tajnik.

— Atena : Illirija. V četrtek 16. t. m. ob 11. se vrši na igrišču Atene prv. tekma rezerv Atene in Illirije. Mlada družina Atene je pokazala proti Primorju lep napredek. Posebno desno krilo obeta postati prvostan igralca. Illirija je sicer favorit — vendar bo naletela na trd oreh. Vsekakor je pričakovati lepe in napete igre.

— Največje zanimanje za nogomet je vsekakor v Ljubljani. To potrjujejo obračuni dosedanjih tekem za državno prvenstvo. Vse tekme so bile deficitne, edino v tekmah, kjer je nastopila Illirija, je bil prebit. Prejšnjo nedeljo je bilo v Splitu 17.000 Din, v Subotici pa 8.000 Din deficita, medtem ko je izkazala tekma v Ljubljani 8.000 Din suficita. In potem si upajo pisati zagrebski listi, da nikakor ne gre, da se tekme za državno prvenstvo vrše tudi v Ljubljani, ker je zanimanje minimalno in deficit sigurna stvar. Tableau.

— Pododbor Kotlarskega saveza v Ljubljani (službeno). Tehni. pravilnik kot. saveza SHS je izšel. Klubom in dirkačem je na razpolago v pisarni, Karlovska cesta 4. Obenem se naznanja, da je začetek drž. cestnega prvenstva določen na 19. t. m.

— Pododbor Kotlarskega saveza v Ljubljani vabi kolestarske klube, da se udeležijo v nedeljo kol. dirk kluba »Illirija« s startom in ciljem v Medvoda pri km 13. Začetek dirk ob 14. uri.

— Klub kolestarjev in motociklistov »Illirija«. Dne 19. t. m. se vrši motorna hitrostna in kolestarska dirka na progi Gaštel-Medvode. Zaključek prijav dne 15. t. m. ob 18. uri zvečer.

— Klub kolestarjev in motociklistov »Illirija«. Odborova seja v sredo, dne 15. t. m. ob 8. uri zvečer v klubovih prostorih. Obvezno za vse gg. odbornike.

— Zaključne prvenstvene tekme v 11. razredu ljubljanskega okrožja LNP se odigrajo jutri, na praznik in v nedeljo 19. t. m. na igrišču SK Illirije. Jutri ob 14.30 igra najprej Krakovo in Panonija, nato ob 16. Slavia in Reka. Važna je posebno zadnja tekma, ker odloča o prvenstvu 11. razreda Ljubljane. Dosedaj vodi SK Slavia z 12 točkami, dočim ima SK Reka 10 točk in možnost, da prebiti Slavijo, ako jo jutri premaga vsaj s 3 goli razlike. — Zmagovalec v tekmi Slavia : Reka igra v nedeljo finale po pokalnem sistemu z SK Javornikom z Rakeka kot okrožnim prvkom izvenljubljanskih klubov 11. razreda.

— SK Illirija : SK Celje. Illirija igra v nedeljo 19. t. m. prijateljsko tekmo z aglinim SK Celjem, opetovanim celjskim prvkom. Tekma se vrši v Ljubljani na igrišču SK Illirije.

Beležnica

KOLENDAR.

Danes: Sreda, 15. junija 1927; katoličani: Vid; pravoslavni: 2. junija 1927, Nikifor. Jutri: Četrtek, 16. junija 1927; katoličani: Telovo; pravoslavni: 3. junija 1927, Likilijan.

DANAŠNJE PRIREDITVE.

Drama: Zaprt. Kino Matica: »Kako si osvojim šefa...«. DEZURNE LEKARNE. Danes: Piccoli, Dunajska c.; Bakarčić, Karlovska cesta. Jutri: Bahovec, Kongresni trg; Ustar, Sv. Petra cesta, Hočevar, Sp. šiška.

Hitrost

Anglež, Nemec in Francoz so se prepirali, kdo je hitrejši. Pa pravi Anglež:

— Ko zaprem trgovino, grem na teraso na vrh svoje palače, sedem v aeroplan in v petih minutah sem v morskem kopališču.

— To še vse nič ni, začne Nemec. — Ko pridem domov, sedem k radioparatu in v dveh sekundah slišim Newyork.

— Vidva sta prava počasneža, ju zavrne nato Francoz. Po večerji posesti svojo prijateljico, jo vzamem na krilo ter jo poljubim in še tisto sekundo ja njen mož, ki se mudi v Avstraliji, prevaran!

Frank Heller:

42

Novi Napoleon

Roman.

— Mrtev je, sire!

— Smrt ni izgovor!

Njegove željusti so se srdito stisnile in odgriznile vsako nadaljnio diskusijo, kakor prestrile škarije nit. Roka je znova nastavila daljnogled na oči. Znova je začel ogledovati okolico. Jaz sem ta čas razmišljal v naglici samo o našem položaju. Na naši prejšnji postojanki — na tisti, ki je bila označena z reklamo za Napoleonov konjak — je patrulja obvestila Napoleona o tem, da preži Pozzo di Borgo malo dalje od postojanke v zasedi. Zanašajoč se na to je poslal Napoleon Grouchyja z lovci, da napade sovražnika v hrbet, dočim se je sam z ostalo vojsko počasi pomikal naprej in pričel dozdnevno bitko, ki je imela namen odvrti sovražnikovo pozornost od glavne nevarnosti — od Grouchyja. Toda kaj se je zgodilo? Obveščen o nevarnosti ali pa z novim načrtom v glavi je pomaknil Pozzo di Borgo svoje sile naprej in zasedel izborni položaj, kjer je zdaj taboril. Napoleon ga je z daljnogledom opazil. Takoj smo ga opazili tudi mi brez daljno-

gleda in ugotovili smo, da je njegova pozicija res izvrstna. Na drugi strani potoka, oddaljen kakih dvesto metrov, je bila grič, podoben našemu, za katerim pa nismo bili varni pred krogami Pozzo di Borgovih vojakov. Bil je samo višji. Tam se je pokazal en bel oblček dima za drugim in vsakemu je sledila razrita zemlja na našem griču, bela praska na skali ali pa rdeča lisa na uniformi. Smo Napoleon na svojem belcu je bil menda neravnolič. Toda končno so ga drhteče roke potegnile s konja in potegnile za debel hloč, kjer je bil varen pred sovražnimi krogami. Takoj se je izkazalo, da so storili vojniki prav, kajti Napoleonov konj je težko zahrpel in se zgrudil na tla. Zadelo ga je sedem krogel naenkrat.

Kakšen bo konec? Imeli smo že enega ubitega in šest ranjenih. Sovražnik je bil v premoči, ker se je utaboril za gričem, kjer mu nismo mogli doživeti. Lahko je mirno čakal in si izbiral cilj. Ako bi ostali na griču, bi nedvomno kmalu izkpraveli. Kje je bil Grouchy? Koliko je bila ura? Ta misel mi je šinila v glavo in naenkrat sem z veseljem ugotovil, da sem prišel vsaj enkrat v življenju na isto idejo kakor Napoleon. Kajti Napoleon je potegnil iz žepa uro — zlato uro v starinskem slogu — in pogledal na njo. Takoj nato je izklical zopet v žep, prav kakor jaz.

Bilo je komaj devet, a Grouchy je dobil povelje priti točno ob enajstih.

Vzdihnil sem. Edina rešitev — ako je bila sploh kaka rešitev pred brezobzirnim Pozzo di Borgom, ki je bil v premoči — je bil umik v divjo skalnato sotesko. Ta misel je bila tako nujna, da je šinila skoraj istočasno v glavo vsem. Ne, izkazalo se je, da se je rodila najprej v enih možganih. Toda tisti, ki jo je imel prvi v glavi in črpal iz nje tolažbo, je bil tudi oni, ki je hotel s to zadnjo nado nas vse uničiti. Kajti tisti hip je pridrvel med hloče vojak v raztrgani uniformi in brez čake.

Ustavil se je pred Napoleonom, salutiral in zajecjal ves iz sebe:

— Sire, lahko vam nekaj sporočim: neprijatelj leži v zasedi tudi na drugi strani griča!

— Od kod veš to? Ali si bil tam?

— Da.

— Čemu?

— Hotel sem pogledati, da-li...

da-li...

— Da-li je pot prosta?

— Da.

— In kaj bi storil, ako bi bila pot prosta? Pobegnil bi?

— Ne, sire.

— Lažeš!

Strahne se prebadele ubogega vojske. Siromak se je tresel kakor šiba na vodi. Naenkrat so se zenice

že samo zaničevanje vredno zmagel! Obrnil se je k vojakom in zaklical na ves glas:

— Pozor!

Vsi so se pripravili. Sovražnikove krogle so še vedno z vrazjo doslednostjo deževale na nas. Toda pozabili smo na nje, da čujemo najudovitejši nagovor, kar sem jih kdaj slišal:

— Deca moja! Pred seboj in za seboj imamo razjarjenega, brezobzirnega in krvolomnega sovražnika, ki nas že smatra za izgubljene. Izgubljeni smo, ako se umaknemo. Edina pot k rešitvi je nam odprta in ta pot vodi naprej.

Zelo slabo hura mu je odgovorilo. Nadaljeval je:

— Toda nas je premalo, da bi mogli sovražnika napasti. Potrebujemo zavajnika, da dobimo bitko. Kje dobiti tega zavajnika, ko smo na vseh straneh odrezani? V fantaziji našega sovražnika. S fantazijo se večina bitk dobi in izgubi. Moj mozeg deluje neprestano, noč in dan, kadar jem in kadar delam. Zato sem vedno pripravljen, tudi kadar se zdi položaj radi mojih napak brezupen. Potrebujemo sredstvo, da vzbudimo fantazijo našega sovražnika. Ali imamo tako sredstvo? Da, imamo! Tu je!

Pokazal je na dva petnajstletna, zagorela dečka, trubača in bobnarja. Izbočila sta prsa in zardela od ponosa.

Subskribirajte Shakespearea
: **pri Tiskovni zadrugi!** :

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 15. junija 1927.

— Českoslovaški profesorji in dijaki v Sloveniji. Pod vodstvom profesorja inž. Opletala so priredili dijaki visoke poljedelške šole v Brnu poučno potovanje po Jugoslaviji. Ogledali so si zlasti razna velika posestva v Vojvodini in Slavoniji. Včeraj ob 10. dopoldne so prispeli pod vodstvom profesorjev — 27 po številu — s pomniškim vlakom iz Zagreba v Ljubljano. Na glavnem kolodvoru so jih pozdravili slovenski tovarniš in profesorji. Brnški dijaki so z opoldanskim gorenjskim vlakom nadaljevali pot na Gorenjsko do postaje Dobrava-Vintgar, od koder so šli peš skozi sloveč Vintgar na Bled. Tu so prenočili. Danes napravijo turo na Pokljuko, kjer si ogledajo tamonjske gozdne komplekse verskega zaklada. Preko Soteske se jutri vrnejo na Českoslovaško.

— Zamenjava, odnosno honoriranje predvojnih avstro-ogorskih obveznic. Finančna delegacija v Ljubljani obkrožila je oziroma na vedno pogostejše jih prihajajoča vprašanja lastnikov predvojnih avstro-ogorskih obveznic, kedar jih bo naša država zamenjala odnosno honorirala. Sledeče: Generalna direkcija državnih duguva v Beogradu je pred kratkim v konkretnem primeru sporočila, da bodo ostale te obveznice tako dolgo v njenih trezorih, da se bo rešilo vprašanje o prevzemu agent te obveznic. Lastniki predvojnih avstro-ogorskih obveznic naj se torej glede prevzema njih obveznic po naši državi ne obračajo za pojasnila na delegacijo, dokler ne bo rešeno omenjeno vprašanje, ker jim delegacija ne more dati bolj konkretnega pojasnila.

— Nov odvetnik v imenik Odvetniške zbornice v Ljubljani je vpisan dr. Dominik Drnovšek s sedežem v Laškem.

— Razpisna služba. Pri sreskem poglavarju v Kastvu se odda mesto dnevnice ali dnevničarke z mesečno nagrado 900 Din. Prošnje je treba vložiti najkasneje do 30. junija pri velikem županu ljubljanske oblasti.

— Nalezljive bolezni v ljubljanski in mariborski oblasti. Od 21. do 31. maja je bilo v ljubljanski oblasti 14 slučajev tifuznih bolezni, 20 škrlatinke, 23 ošpic, 7 davice, 14 dušilnega kašlja, 5 siena, 2 vramičnega prisada in 1 dremavice. V mariborski oblasti je bilo od 21. do 31. maja 20 slučajev tifuznih bolezni, 61 škrlatinke, 6 dušilnega kašlja, 5 davice, 5 siena, 1 griže, 1 ošpic in 1 nalezljive vnetja možganov.

— Državni veterinarski bakteriološki zavod v Ljubljani razpisuje asistentno mesto. Kompetentni morejo le diplomirani veterinarji, po možnosti s specialnim znanjem iz bakteriologije in serologije. Prošnje je treba vložiti najkasneje do 10. julija pri upravi zavoda.

— Razpisana uradna mesta v sanatoriju v Klenovniku pri Ivanu. Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu razpisuje za popolnitev uradnih mest v sanatoriju v Klenovniku pri Ivanu mesto upravitelja sanatorija, knjigovodje, manipulatnega uradnika in skladiščnika. Prošnje je treba vložiti najkasneje do 30. junija.

— Iz »Uradnega lista«. V »Uradnem listu« št. 64. z dne 14. junija so izšla pravila o lekarnarskih pripravkih in kraljevini SHS.

— Automobiliste, ki potujejo v Italijo, opozarjamo, da italijanske obmejne carinarnice od sedaj naprej ne poslušajo več od 10. ure zvečer do 4. ure zjutraj ter je vsak prehod z avtomobilom v tem času nemogoč. A. K. je napravil že potrebne korekture, da bi se ta odredba vsaj za sezono ukinitila. Naše carinarnice poslušajo slej ko prej za avtomobile celo noč.

— Srednjeevropski kongres za tujski promet. Na Dunaju zboruje se dni srednjeevropski kongres za tujski promet. Na tokovi konferenci je poročal zastopnik jugoslovenske zveze za tujski promet ravnatelj Stefan Dragomanović o naraščajočem tujem prometu v jugoslovenskih kopalščih. Pri tem je naglašal, da je število posetnikov v lanskem letu naraslo od 10.000 na 40.000, za letošnje sezono pa se računa že na 80.000 gostov. Zanimiv je zlasti množičen poset iz Nemčije. Dunajska »Die Stunde« poroča, da je jugoslovenska vlada predpisala za hotelsko osobe znanje nemškega jezika. Splošno se v Jugoslaviji mnogo prizadevajo, da bi dvignili privlačnost svojih kopalšč.

— Državna trgovska akademija v Mariboru. Ob sklopu šol. leta 1926/27 se ukne državna dvorazredna trgovska šola v Mariboru. V priložnem šol. letu 1927/28 se bo vršil pouk v I. in II. letniku drž. trg. akademije, ki se v nadaljnjih 2 šol. letih izpopolniše z III. in IV. letnikom. Vpisovanje za šol. leto 1927/28 se bo vršilo dne 30. junija od 9. do 11. ure v šol. poslopiu na Zrinjskem trgu 1/1. Vnudi učenci se prijavijo lahko pisničnim putem. Prijavi naj prilože zadnje šolsko izpovedilo, rojstni ali krstni list in frankirano kuverto z naslovom za odgovor. V I. letnik se bo sprejemalo učenke in učence, ki so dovršili vsaj z dobrim uspehom štiri razrede srednje šole, in one absolvente(-inje) četrttega razreda meščanskih šol, ki so napravili završni izpit z najmanj dobrim uspehom in imajo zlasti v slovenščini in v realnih predmetih (računstvo, fizika, kemija, zemljepis, zgodovina) vsaj red »dobro«. V nasprotnem slučaju bodo morali delati poseben sprejemni izpit. Ta se bo vršil v začetku meseca septembra. Dan pričetka teh izpitov bo pravočasno objavljen. V II. letnik se bo sprejemalo samo take učenke in učence, ki so dovršili I. letnik trgovske akademije.

— Izseljevanje v Kanado do nadaljnjega ukinitja. Izseljeniški komisariat v Zagrebu sporoča, da je kanadska vlada ustavila za daljšo dobo doseljevanje v Kanado. Parobrodsko društvo so dobila nalog, da vrnejo posameznikom že vplačana naplačila.

— Johnsonova žena umrla. Nedavno je umrla žena slavnega svetovnega borca proti alkoholizmu, Johnsona, katerega tudi Ljubljana dobro pozna. Umrla je po operaciji, stara 67 let. Imela je 2 sina in hčerko. Pripadala je presbiterijanski cerkvi, katere je največ pripomogla k prohibiciji.

— Državna cesta Kraljevo-Raska. Gradbeni direktor opozarja vse interese na I. ofertno licitacijo za dovršitev drž. ceste Kraljevo-Raska, ki se vrši v računskem oddelku ministrstva za gradbe v Beogradu in sicer: dne 30. junija t. l. za III. del ceste od km 68.500 do 29.700 do km 68.520, dne 1. julija t. l. za VII. del ceste od km 68.520 do 2. julija t. l. za VI. del ceste od km 56.000 do km 68.500.

— Redna letna skupščina strokovne organizacije gledaliških igralcev se vrši prve dni meseca julija v Beogradu. Ljubljana bo zastopana na treh delegatih.

— Smrtina kosa. Danes zjutraj je preminul v Ljubljani v pokopini letniški paznik g. Ivan Uršič. Bil je vsteden, simpatičen mož. Pogreb bo jutri ob 6. popoldne iz državne bolnice. Blag mu spomin! Žalostnim naše iskreno sožalje!

— Anton Kristan: O delavskem in socialističnem gibanju na Slovenskem do ustanovitve jugoslovenske socialno-demokratske stranke. Zdravna založba v Ljubljani je izdala zanimivo knjigo, ki je prva te vrste. Razpravlja o delavskem in socialističnem gibanju na Slovenskem do ustanovitve jugoslovenske socialno-demokratske stranke od leta 1848. do 1896. zelo pregledno in dokumentarno. Posebno zanimiva so poglavja o preganjanju socialistov, o obravnava, o France Zelenjakarju, Prvem maju. Cila knjiga obsega 200 strani in je pisana zelo poljudno in zanimivo. Pridelan je seznam slovenskih socialističnem delavstvu namenjenih knjig, brošur, revij in časopisov, ki ga je sestavil Cvetko Kristan. Stane 30 dinarjev in se dobiva v Zdravni založbi in v vseh knjigarnah. Knjigo priporočamo.

— Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je prejela meseca maja 1927 sledeče prispevke in sicer: I. Podružnice: Hrastnik, m. 200 Din; Maribor, Z. 500 Din; Krško, Z. 279.50 Din; St. Vid-Grobelno 730 Din; Trebnje 304 Din; Ribnica, m. 128.50 Din; Ribnica, Z. 147.50 Din; Hoče 167.50 Din; St. Rupert 15 Din; Ljubljana: Sentjakobska-trnovska podružnica, Z. 3386 Din; Sentjakobska-trnovska podruž. m. 3385 Din 74 p; Šentpeterska Z. 8320 Din; Šentpeterska m. 2220 Din; skupaj 19.783.74 Din. II. Nabiralniki: Dr. J. Hrašovec, Celje 20 Din; podružnica Trebnje 137 Din; V. Vondčina, Ljubljana 434.10 Din; skupaj 591.10 Din. III. Razni prispevki: A. Potočnik, Ljubljana 10 Din; M. Peterčič, Baška 80 Din; volilo pok. dr. K. Trillerja, Ljubljana 10.000 Din; »Slov. Narod«, Ljubljana 100 Din; skupaj 10.190 Din. — Vsa te vseh prispevkov 30.564.84 Din.

— Velika zehna ni več strašilo, pred katerim je vsaka gospodinja enkrat ali dvakrat mesečno trepetala. Danes je vsaka gospodinja v stanju, da tako delo opravi kot za zabavo. — Vsak teden postavi umazano perilo, da se čez noč namoči, a potem ga prekuha z »Radionom« v času, ko pripravljajo kosilo. Konecno izperli v čisti vodi, pa je v eni uri gotov, a perilo bilo kot sneg.

— Pomnil! Prahi prašek Ženska Hvala razkrajja nesnaga.

— Pri nakupu testenin zahtevajte vedno in povsod samo »PEKATETE«, ki prekašajo po okusu in kakovosti vse druge.

ITO — zobna pasta najboljša!

Iz Ljubljane

— Iz Českoslovaški faktorji v Ljubljani. S tržaškimi brzojavkami so sredi 22.15 prišli v Ljubljano českoslovaški faktorji, 27 po številu, med njimi 9 dam. Napravili so izletniško potovanje po Jugoslaviji in Italiji in se sedaj vračajo domov. Na glavnem kolodvoru jih je iskreno pozdravil predsednik faktorjev za Slovenijo g. Fran Štrukelj, nato so izročile slovenske dame svojim češkim sestram krasne šopke svežega cvetja, a pevski zbor »Grafika« je zapel v pozdrav slovenske pesmi. V imenu grafičnega delavstva je goste pozdravil g. Krašovec, v imenu »Česke Obce« univ. prof. dr. Kral in v imenu Čsl.-jugosl. Lige ravnatelj Rasto Pustoslavšek. Za prisrčne pozdrave se je zahvalil nato predsednik Zveze českoslovaških faktorjev Jan Malý, ki je med drugim omenil, da so vozeči se proti Postojni težko občutili, kako je pod tujim iarnom in bratje. Nastanili so se v hotelu »Štrukelj« in »Union«. Danes dopoldne so si goste ogledali razna fiskarniška podjetja v Ljubljani. Jutri se odpeljejo na Bled.

— Iz Higijenskem zavodu v Ljubljani se v pisarni in laboratorijih uvede polletni delovni čas od 8. do 14. ure, pričeni s 15. junijem t. l. in traja do 30. avgusta 1927. Na to spremembo se občinstvo opozarja.

— Iz Vreme. Snovi je ob 21. kazal barometer 762, termometer + 21° C. Danes zjutraj se je barometer začel dvigati. Ob 7. zjutraj je kazal v vremenski hišici v Zvezdi barometer 765, termometer + 15° C. Proti popoldneju je barometer začel nekoliko padati in je ob 12. kazal 763.5, termometer + 27° C. Soparno in vetrovno. Dunajska vremenska napoved pravi za danes: pusto vreme, ponekod dež, drugod toplo.

— Iz Državna trgovska akademija v Ljubljani. Vpisovanje na drž. trgovski akademiji v Ljubljani za šolsko leto 1927/28 se vrši dne 30. junija in 1. julija od 9. do 12. dopoldne in od 4. do 6. ure popoldne v ravnateljski pisarni trgovske akademije, Aškerčeva ul. 9/II. V I. letnik se sprejemajo absolventi(-inje) nižjih srednjih in meščanskih šol. Za prigašence iz meščanskih šol je zaključni izpit predpogoj. Prigašenci (-enke) naj prinese soboj zadnje šolsko izpovedilo in rojstni list. V ponedeljek 4. ju-

lija popoldne ob 4. bo razglašeno na uradni deski, kdo je sprejet. V II. letnik trg. akademije se sprejemajo: A) Absolventi (-inje) I. letnika kake drž. trgovske akademije, B) Absolventi(-inje) dvorazrednih trgovskih šol pod nastopnimi pogoji: 1. Končno izpovedilo dvorazrednih trgovskih šol mora vsebovati v vseh predmetih pozitivne reče, 2. Prigašenci (prigašenke) se imajo podvržiti izpitu iz francoskega jezika, algebre, geometrije, prirodopisa, fizike in trgovske zgodovine v izmeri I. letnika trgovske akademije, C) Prigašenci (prigašenke) s primerno predizobrazbo na podlagi sprejemnega izpita, kateri obsega nastopne predmete I. letnika: Francoski in nemški jezik (za slučaj, ako prigašene ali prigašenka nima končnega reda v teh jezikih), trgovsko in prometno zemljepisje, trgovska zgodovina, ev. algebra in geometrija, trgovska aritmetika, fizika, trgovinsvo, tesnopolje. Vpisovanje v višje letnike se vrši ob istem terminu kakor za I. letnik odnosno pred začetkom šol. l. kar bo pravočasno objavljeno v listih.

— Iz Ljubljani Sokol vabi članstvo in ostalo občinstvo na vrtno veselico v Narodnem domu dne 16., v slučaju slabega vremena 19. t. m. popoldne Spored: Godba, petje, dve telovadnici točki in v telovadnici pesi. Čisti dobicek je namenjen skladu za postavitev spomenika kralju Petru I. Vstopnina Din 10.—, preplačila se izvalčno sprejemajo. Kdor ne utegne priti, naj se oddolži z darilom, vsak dinar dobrodošel!

— Iz V počastjeve spomina pokojnega Antona Bizilija je daroval neimenovani mesto venca na krsto Din 200 Sokolu v Štepani vasi. Iskrena hvala!

— Odbornike veseličnega odseka društva za zgradbo Sokolskih domov Vič, Ljubljana II, Šiška vabim na sestanek v restavraciji »Zvezda« danes v sredo ob 8. uri, zvečer, da se porazgovorimo glede prireditve na Rožniku dne 3. julija.

— Iz Sestaneke društva Treznost se bo vršil v sredo ob 18.30 v glasbeni sobi moškega učiteljskega. Predava dr. Mikič o »našem bodočem sistemu dela«. Nato se bo razpravljalo o ljubljanskem abstinentnem kongresu. Prijatelji vabljivi.

— Iz Kristofič-Bučar: Dospole krasne bluze.

— Akademiki - Inozemetaši! Športna sekcija SSLU poziva na sestanek, ki se bo vršil v sredo 15. t. m. ob 9. zvečer v kavarni Emona radi ustanovitve nogometne reprezentance naše univerze.

— Iz Najboljše, najcenejše čevlje kupite kupite pri A. GORŠE, Stari trg 15. 671/n

— Iz Lov na divje zveri. Opozorjamo c. občinstvo, da predvaja ZKD danes ob 14.30 in jutri ob 11.15 dopoldne izredno zanimiv poučni film, ki nam prikazuje življenje divjih zveri v afriških džunglah in prasmah. Film obsega 9 dejanj, ki so vseskozi izredno zanimiva in poučna. Opozorjamo, da se vrši v četrtki radi procesije Sv. Rešnega Telesa le ena sama predstava ob 11.15 uri, tako da se te predstave lahko vsakdo udeleži. Ker se predvaja zanimivi film le pri dveh predstavah, bo naval na vstopnice izredno velik, zato naj jih vsakdo čimprej preskrbi. Cene običajne: 2 in 4 Din za sedež.

— Iz Pozor, love! Tvrda »Ribac« v Ljubljani plačuje sveže ustreljene srnjake po 15 Din za kg. Franko oddajna postaja. 407-n

— Iz Velika izbera raznega perila, modnih bluz, nogavic, vezanin, se dobi po priznani nizkih cenah pri Ign. Žargi, Ljubljana, Sv. Petra cesta. 64-L

— Iz Pojasnilo k trgovskemu zločinu. V tokrek smo v poročilu o krvavem zločinu v Trnovem omenili, da so iz Naglasove tovarne in pozueje iz stražnice skušali dobiti telefonsko zvezo z rešilno postajo, da pa je bil ves trud zaman. Nato se je oddelež stražnik s kolesom do postaje. Ugotovili smo samo dejstvo, a nismo imeli namena očitati postali nekorektnosti. Mestni magistrat sedaj to zadevo točno pojasnjuje. V nedeljo popoldne je bila nevihta. Po nevihti je skušal na rešilni postaji službojoči telefonist dobiti zvezo s telefonsko centralo, a se je preprečil, da je direktna zveza pokvarjena. Zato je potom telefonske zveze, ki vodi skozi mag. centralo končno obvestil tehnično sekcijo na pošti, da je treba direktno zvezo rešilne postaje popraviti. Službojoči uradnik mu je odgovoril, da bo dal defekt, če je v pošti telefon. Centrali, takoj popraviti oziroma pregledati, če pa je defekt izven centrale, tega ne bo mogel takoj storiti, ker nima tehničnega osobja na razpolago. Telefon je zato ostal pokvarjen do ponedeljka. Krivda torej ne zadene rešilne postaje.

— Iz Pogrešan. Zc od 4. maja t. l. pogrešajo dijaka IV. realke v Ljubljani Karla Gregorčiča. Deček je pobegnil od doma iz strahu pred kaznjem, ker je v šoli razbil šipo. Po izvedovanju posameznih faktorjev so doglala, da se je deček napotil v smeri proti meji in so ga baje zadnjič videli v Danah pri Ložu ob meji.

— Iz Nova žrtve strele. V ponedeljek popoldne je bil zaposlen na Barju pri košnji posestnik Fran Pezdur z Rudnika. Kosil je na travniku okoli Ilovice. Ko je nastalo neurje, se ni mogel takoj umakniti pod streho, zato je razpel dežnik. Strela pa je udarila v dežnik in moza ubila na mestu. Pokojnik je bil med vaščani ugleden in spoštovan gospodar.

— Iz Med brezposelnimi delavci. Včeraj popoldne so trije stalno nezaposleni delavci dobili delo na glavnem kolodvoru, da so iztovorili vagon vina. Pri tem sta se dva, Jaka in Jože, močno napila in postala sta silna. Iskala sta prilike, da bi se s kom začela prepirati in pretopati. Jože je končno nahučil Franceta Letnika in ga s kamnom v prepri udaril po čelu ter mu prebil kožo. Letnika, ki je močno krvavel, so prepeljali v javno bolnico. Jožeta pa spravili v pol. zapor. V bolnici so delavca Letnika ambulantno obvezali, na kar je odšel na svoj dom.

— Iz Kolesarske nezgode in karamboli. Posesnikov sin, 32-letni Andrej Krušič iz D. M. v Polju, je včeraj okoli 17. praznjal

privozil s kolesom mimo glavne pošte. Tu je brez lastne krivde podrl na tla na Dunajski cesti stanujočo vdovo Marijo Dragar, ki je dobila pri padcu samo lahke telesne poškodbe. Dva kolesarja Anton Glavič, elektrotehnik in njegov prijatelj Karol Reinkovšek sta sredi ob 20.30 s kolesi vozila skozi Moste proti Ljubljani. Pri gostini »Pod lipo«, kjer je glavna cesta zelo ozka, je nasproti privozil kmetski voz, široko naložen s senom. Zaporedoma sta se ognila na desni kraj ceste. Od zadaj pa je privozil nasproti drug kolesar, ki se je zagnal v kolo Antona Glaviča ter ga podrl na tla. Kolo je bilo močno poškodovano. Glavič pa k sreči ni dobil nikakih telesnih poškodb. Nepravilni kolesar se izgovarja, da je pravično vozil za vozom.

— Iz Drobni policijske kronike. Policijski organi so od včeraj do danes opoldne aretirali in priprli štiri osebe radi raznih deliktov. Prijavljeni sta dve manjši tatvini in sicer tatvina treh ženskih plaštev, vrednih 2000 Din na škodo rodbine železniškega uradnika Gabrijele Kumarja in tatvina 200 Din cenjenega bloda, ukradenega posestniku Francetu Šteblaju v Zapotoku pri Turjaku in prodanega nekemu lesnemu trgovcu na Dolenjski cesti. Prijavljena je dalje pomeverba blaga v vrednosti 400 Din. Danes je drugače izreden dan, ker ni prijavljen noben voznik oziroma avtomobilist radi cestnopolicijskega reda. Prijavljeni pa so trije elegantni veseljaki Frane, Dalibor in Milan radi kaljenja nočnega miru. Neke vesela deklca je prijavljena radi razširjanja spolne bolezni.

Iz Celja

— Samostojna demokratska stranka v Celju priredi danes, v sredo ob pol 9. uri zvečer volilni shod za volitve v občinski odbor v mali dvorani »Celjskega doma«. Narodni volilci, pridite polnoštevilno!

— Brv preko Savinje, ki vodi v mestni vrt, je bila že zelo slabem stanju. Te dni so jo pričeli popravljati in je do nadaljnjega prehod zaprt. Ta brv je bila zgrajena leta 1919, prejajo je namreč povodenj istega leta odnesla.

— Imenovanje. Za ravnatelja deške meščanske šole v Celju je imenovan g. Iv. Černež, strokovni učitelj in začasni vodja tega zavoda. Čestitamo!

— Vodnikova družba v Celju šteje letos 5 ustanovnikov in 632 rednih članov. V letošnjem poslovnem letu je število ustanovnikov ostalo isto kakor v prejšnjem letu, število članov pa je naraslo za 163.

— Izkaz mestne klavnice. V tednu od 6. do 12. junija se je zaklalo: 3 konje, 19 volov, 13 krav, 3 telce, 23 telet in 41 svinj. — Uvozilo se je: 763 kg govedine, 1653 kg teletine in 144 kg svinjine.

Iz Maribora

— m Požar. Včeraj proti večeru je izbruhnil požar v gospod. poslopiju posestnika J. Potiška v Gozdni ulici. Požar se je naglo širil, tako, da je moralo gasilno društvo napeti vse sile, da ga lokalizira in končno pogasi. Gospodarsko poslopije z vsemi poljskimi pridelki in poljedelskim orodjem je pogorelo do tal. Kako je požar nastal, ni znano. Škoda, ki je zelo velika, je deloma krita z zavarovalnico.

— Izdaja spričeval za obrtno-nadaljevalno šolo se vrši v času od 20. do 24. junija t. l. pri mestnem magistratu v uradnih urah od 10. do 12. Obenem je prinesli s seboj kolek za 5 Din. Oni, ki še niso poravnali šolnine, morajo ob tej priliki plačati ves zaostali znesek, ker se jim v nasprotjem slučaju spričevalo ne bo izdalo. Kdaj se bo vršilo vpisovanje za prihodnje šolsko leto, še ni znano.

— Velika slavnost Jadranske Straže. Mariborska podružnica Jadranske Straže priredi na praznik v četrtki na krasnem vrtu vojašnice kralja Petra (bivša kadetnica) svojo prvo veliko slavnost, pri kateri sodelujejo vsa mariborska pevka društva in bo to torej obenem nekako pevsko tekmovalje. Poskrbljeno je tudi za godbo in izborna okrepila. Od Glavnega trga do kadetnice bo avtomobilska zveza.

— m Nevarna igra. 7-letna Zorka Kartanova se je igrala včeraj s špiritovim aparatom za kuhanje. Dekle je »kuhalo« in pri tem prevrnilo aparat. Špirit se ji je razlil po obleki in v hipu je bila vsa v plamenih. K sreči so domačini na njen krik takoj prihiteli ter ogenj pogasili, vendar pa je došla take oklepine, da so jo morali prepelati v bolnico.

— m Obrta razstava v Mariboru. V nedeljo je bila slovesno odprta v dvorani pivovarne »Union« na Aleksandrovi cesti obrtna razstava. Odprtivo so se udeležili zastopniki oblasti, mestne občine in številnih obrtnih in drugih gospodarskih korporacij. Razstava obsega predvsem dela vajencev in obrtniških pomočnikov ter je zopet nov dokaz visoke strokovne sposobnosti obrtništva v Mariboru in maribor. oblasti. Posebno pozornost vzbujajo tudi risbe in načrti učencev obrtno-nadaljevalne šole. Zanimanje za to razstavo je izredno veliko. Samo v nedeljo po otvoritvi je obiskalo razstavo okoli 3500 oseb.

— m Nastop mariborskega Sokola. Minula tednja je bila v Mariboru pravi sokolski praznik. Mariborski Sokol je z javnim nastopom položil bilanco svojega dela v telovadnici. Povsod simpatično pozdravljeno, je članstvo z godbo na čelu v dolgi povorci korakalo skozi mesto v Ljudski vrt, kjer se je vršil javni nastop. Poleg članstva, naraščajo in deca je nastopil tudi oddelek podoficirske šole. Nastop je bil vseskozi strmen in eksakten. Občinstvo je vsak oddelek posebej sprejelo z viharim aplavzom. Mariborskemu Sokolu k izredno uspešemu nastopu iskreno čestitamo.

— m Presta stanovanja. Pri mariborskem stanovanjskem sodišču je razpisanih 10 praznih stanovanj v mestu in bližnji okolici. Interesanti naj si stanovanja, katerih naslovi so razvidni iz razglaš na vratih stanovanjskega sodišča, ogledajo in vložijo prijave najkasneje do srede popoldne.

Gospodarstvo

Tržne cene v Ljubljani

Današnji tržni dan ob sredah v tednu, neposredno pred Telovom, je bil izredno živahen. Na trgu je bilo obilo ne samo zelenjave, marveč tudi domačih črešenj, borovnic, ki so zavzele skoraj dve dolgi vrsti stojnic in drugih zgodnjih pridelkov. Na trgu so bile privrkat letošnje breskve, kilogram 32 Din. Na trg so pripeljali iz Zagreba tudi prvi domači krompir. Prodajali so ga po 7 Din kg, dočim je bil novi krompir iz Italije po 5-6 Din. Danes je bila na trgu tudi večja množina jurčkov, metca 6-7 Din. Tržno nadzorstvo je danes izdalo uradno poročilo o tržnih cenah raznih živilijskih potrebščin. Cene so naslednje:

I. Mesni izdelki: govedina v mesnican 18 Din, na trgu I. 18, II. vrste 15, III. vrste 9-13 Din, teleče meso I. 20, II. 17, prašičje meso I. 25, II. 20 do 22,50, slanina 21 do 24, slanina na debelo 23, prekajena slanina 25-28, mast 24-25, prekajeno meso I. 30 do 32,50, II. 25-27,50, koštrunovo meso 13 do 14, kozliček 20 do 22,50, konjsko meso I. 8, II. vrste 6, polprekajane kranjske klobase 32-35, suhe kranjske 50.

II. Perutnina in ribe: Na današnjem trgu je bilo razmeroma malo perutnine, ki je bila takoj razprodana. Piščanci po velikosti so bili od 10 do 25 Din, kokoši 25 do 35, petelin 25 do 40, race 25-35. Ribji trg je bil včeraj običajno z blagom založen, cene neizpremenjene, in sicer karpi 25 Din, linji 25, ščuke 25-30, postvri 60, klini 15, mrene 15 in pečenke 10.

III. Mlečni izdelki: mleko 2,50 do 3, surovo maslo 44, čajno maslo 56-60, maslo 40, eno jajce 0,75 do 1.

IV. Sadje: Jabolk ni bilo več na trgu. Cene ostalemu sadju so bile deloma neizpremenjene in so sledeče: oranže 2-4, limone 0,75 do 1, fige 12, orehi 20, luščeni orehi 60, črešnje 6-10, (preje 10 do 16), suhe črešnje 8-12, suhe hruške 8, breskve 32, liter borovnic 2,50, liter rdečih jagod 7 do 10 Din. Pompriti je treba, da so črešnje se razmeroma pretirano drage, ker so na drugih domačih trgih že dobe po zelo nizkih cenah.

V. Mestski izdelki: moka št. 0 5,50 do 6, št. 1 5,25, št. 2 banaska 5,25, št. 3 domača 5, št. 4 banaska 4,50, kaša 6-7, ješprenj 6-10, ješprenjek 12, koruzna moka 3-4, ajdova moka I. 7, II. 6-8, ržena moka 4,50 do 5.

VI. Zelenjava. Zelenjave je na trgu obilo in cene od neva do dneva padajo. Cene so: glavna solata 3-4 (dneva 6-8), strunata solata 3-4, ajarska 3-4 (10), kisljo zelje 4, ohrovt 6 (preje 10), karfiola 10, šparglji 26 (20-24), kolerabe 3-4 (8-10), spinaca 10 (12), paradižniki 20 (28-30), kumare 10 (14-15), buče 12-15, stročji grah 5-8 (7-8), luščeni grah 12 (14), fižol v stročju 10-14 (20-22), čebula 5, česen 10-12, krompir stari 1,50-2, krompir novi tržaški 4-5, domači 6-7, kislja repa 3, korenje 6, peteršilj 6, zelenjava za juho 6.

Sladkorni trg

Ameriška statistika je popolnoma prezrla eksotični sladkor, ki ga kupuje zdaj največ Anglija in ki je omajal čvrsto tendenco na ameriških tržiščih. Anglija je že poprej kupovala surogate na srednjemerskih otokih in v Južni Ameriki, glavni udelec je pa zadala Kubi šele z zadnjim nakupom argentinskih in avstralskih surovin. Vzrok je ta, da je imelo po ugodni ameriški statistiki nastati pomanjkanje starih zalog in borba za kubanske surogate med Anglijo in Ameriko. Na tej predpostavki je bila sklenjena večina kupčij za poltine in jesenske mesece. Ko je pa Anglija nakupila velike množine surovin drugod, so morali verizniki termenske kupčije naglo likvidirati.

Pritisk na sledkorni trg prihaja tudi od druge strani. Napetost na azijskem vzhodu in pričakovani padec cen je povzročil nove insolvence dveh hongkongskih in ene japonske tvrdke, ki so potegnile za seboj neko veliko pariško tvrdko. Likvidaciji obveznosti teh tvrdk so je vršila večinoma potom eksekucije in nakupa sladkorja po nizkih cenah, tako da se je širil val nazadovanja cen pretekli teden od vzhoda proti zapadu. Na newyorskem trgu je notiralo kubansko prompt-blagoo ocenjeno 6. junija 4,77, 10. junija pa 4,52, terminsko za julij 2,80 in 2,70, za avgust 2,90 in 2,81, za december 2,97 in 2,8

Iz Aškerčevega življenja

Pišajo nam: Ob obletnici smrti A. Aškerca so se marsikomu obudili prijetni spomini na našega velikega pesnika-epika. Marsikdo je smatral Aškerca za nekoliko robatega in samosvojega človeka, ki se je vsled svojih bridkih izkušenj malo zmenil za svojo okolico. Kdor je tako mislil, se je motil. O njegovi dobrosrčnosti in ljudomilem značaju priča tudi naslednji dogodek.

Pred 22. leti je šel Aškerca zamišljen po Kresljivi cesti na sprehod. Na vogalu je po naključju podrl na tla triletno deklico, ki je prišla s svojim očetom, pokojnim poštnim oficijalom Fr. Zupanom nasproti. A. Aškerca se je sicer opravičil, vendar pa mu to ni zadostovalo. Šel je v trgovino, kupil punčko in jo poslal na dom g. Zupana z napisom »Od nerodnega«. Soprega g. Zupana, ki je dario prevzela, je seveda začudeno ugibala, kako pride od tega, da ji »nerodnega« Aškerca poklanja punčko. Stvar se je šele pojasnila, ko sta se vrnila s sprejema domov oče in mala hčerka Aleksandra, danes že poročena z g. Jerebom, uradnikom ljubljanske železniške direkcije.

Ta malenkostni dogodek pač zelo dobro črtuje Aškerčev značaj. Ker je sam pretrpel dovolj krivice, ni mogel prenesti, da bi komurkoli prizadel najmanjše zlo. Danes imamo mnogo puhloglavcev, ki bi jim morala biti Aškerčeva dobrosrčnost in vljudnost za svetel ugled ne samo v obnašanju napram otrokom, temveč zlasti še napram starejšim ljudem.

Daruimo za spomenik kralja Petra Osvoboditelja!

Zora vstaja dela se dan, ker Radion pere sam!

Razumna Mica uživa svoje življenje. Ne muči se z žehtanjem ali krtačenjem, za njo dela Radion. Radion sam? Ja!

Perite tako:

»Raztopite Radion v mrzli vodi, denite poprej namočeno perilo v to raztopino, kuhajte 20 minut, nato pa izplahnite!«

Perilo je čisto in snežno belo! Drgniti in krtačiti je nepotrebno, ker perilu in rokam samo škodi in — se postane mogoče lepši od tega?

Radion, idealno pralno sredstvo varuje perilo!

Čudo moderne tehnike

Senzacija dunajske razstave. — Zeissov planetarij, ki kaže vse, kar se godi v svetovnem prostoru.

Že delj časa vzbujajo zanimanje Dunajčanov in tujcev, ki posejajo veliko razstavo »Dunaj in Dunajčani«, čudo moderne tehnike. Zeissov planetarij, s katerim je stvorila svetovno znana tvrdka Zeiss pravo čudo na polju mehanike in optike. Nebosklon z vsemi neštetimi nebesnimi telesi predstavlja za človeštvo že od pamitveka največjo skrivnost. Zvezdoslovci se že od nekdaj zanimajo zlasti za gibanje nebesnih teles. Ker si ogromnega mehanizma v nekomplicirani svetovni ni mogoče predstavljati z matematičnimi formulami in kompliciranimi računi, so skušali že najstarejši zvezdoslovci na različne načine izraziti gibanje nebesnih teles. Tako so nastali razni modeli ali planetariji. Arhimed je izdelal v 3. stoletju pred Kr. prvi primitivni planetarij. Njemu so sledili drugi učenjaki in zdaj imamo že nebroj modelov, ki služijo kot učni pripomočki na šolah. Tako zvana lunaria kažejo samo gibanje lune okrog sonca, dočim prikazujejo teluria letne čase, dan in noč, solnčne in lunine mrke.

V novejšem času so zvezdoslovci planetarija zelo izpopolnili. Izraziti mehaničnim putem gibanje planetov ter upoštevati pri tem njihovo velikost in medsebojno oddaljenost je pa tehnično nemogoče. Ako bi hoteli n. pr. prikazati Marsove spremljevalce s premerom 10 km kot zrnce s premerom 1 mm, bi morali biti sonce v tem razmerju izraženo kot obla s premerom 139 m, prostor v katerem bi se planeti gibali, bi pa moral meriti v obsegu 900 km. Znatno napredek v razvoju planetarijev pomeni planetarij, ki ga je izdelal prof. Pilz na realki v Jeni. On je znižal vse obsege na 1 : 1.000.000.000. Sonce si je zamislil s premerom 1,40 m. Okrog njega krožijo planeti in sicer Merkur v obliki drobnega jabotka na razdalji 58 m, Venera v obliki drobnega oreha v razdalji 108 m, zemlja tudi kot orehek v razdalji 150 m. Okrog zemlje se giblje luna 35 cm. Mars v obliki graha v razdalji 228 metrov, Jupiter je oddaljen 778, Saturn 1428, Uran 2875, in Neptun v obliki

drobnega jabotka 4.500 m od miniaturnega sonca.

Od začetka leta 1924 je v monakovskem muzeju mehanični planetarij, opremljen z vsemi pripomočki moderne tehnike. Ta planetarij prikazuje gibanje planetov in vseh njihovih spremljevalcev v svetovnem prostoru, toda ne glede na velikost in medsebojno oddaljenost. Planetarij je narejen po Kopernikovem heliocentričnem principu. Sonce je mišljeno kot osrednje nebesno telo.

Kar se ne da doseči mehničnim putem, se je pa sijajno posrečilo s pomočjo optičnih pripomočkov. Tehnični ravnatelj Zeissove tvrdke dr. ing. Bauersfeld je ustvaril največje čudo moderne tehnike. Njegov planetarij je zgrajen na geocentrični ideji. Zemlja je središče vsega gibanja in nam prikazuje vse tako, kakor vidimo na nebosklonu. Na velikost in oddaljenost nebesnih teles se ni treba ozirati, ker jih naše oko v svetovnem prostoru deloma sploh ne vidi, deloma pa ne razlikuje. Treba je nekatera nebesna telesa samo povečati tako, da bi moglo človeško oko slediti njihovemu gibanju. Planetarij, razstavljen na dunajski razstavi, je zgrajen po Keplerjevih in Newtonovih zakonih o planetarnem gibanju. Planetarij, ki ga je izdelal prof. Pilz na realki v Jeni. On je znižal vse obsege na 1 : 1.000.000.000. Sonce si je zamislil s premerom 1,40 m. Okrog njega krožijo planeti in sicer Merkur v obliki drobnega jabotka na razdalji 58 m, Venera v obliki drobnega oreha v razdalji 108 m, zemlja tudi kot orehek v razdalji 150 m. Okrog zemlje se giblje luna 35 cm. Mars v obliki graha v razdalji 228 metrov, Jupiter je oddaljen 778, Saturn 1428, Uran 2875, in Neptun v obliki

Posebno zanimivo je premikanje sonca po ekliptiki. Gledalec lahko opazuje trojno hitrost. Kar se odigra v naravi v enem letu, traja v planetariju 4 minute, 1 minuto ali celo samo 7 sekund. Tu vidimo, kako sonce naglo pada po ekliptiki, kako drve planeti, zlasti Merkur in Venera, z nepopisno brz-

no po strogo začrtani poti. Luna preleti z neverjetno brzino firmament, vendar se pa natančno vidijo vse njene faze. S pomočjo tega planetarija se lahko z neverjetno točnostjo izračuna lega zvezdnega firmamenta za tisočletje naprej in nazaj. Gledalci imajo v ogromnem globusu popolno iluzijo resničnosti. Nebo je posuto z zvezdami razne svetlosti. Samo stalnic je nad 5.400. Od juga proti severu se vije nežna Rimska cesta. Nebosklon planetarija je snežnobel. Kadar se napolni globus z gledalci, nastane tema. S pomočjo kombiniranega projekcijskega aparata projicira asistent zvezde na kupolo. Ako hoče pokazati, kako se nebosklon premika, ostane kupola mirna in samo projekcijski aparat se suče okrog svoje osi. Zvezde potujejo po nebu kakor v resnici. V projekcijskem aparatu, ki ga goni 7 elektromotorjev, je 119 manjših projekcijskih lamp.

Zeissov planetarij je za ljudsko izobrazbo velikega pomena, ker nudi priložnost spoznavati vse, kar se godi v svetovnem prostoru. Za šole bi bil to idealen učni pripomoček. Te dni je bil dunajskim šolam dovoljen brezplačen ogled planetarija. Šolska mladina je v velikih množicah prihajala na razstavo, da si ogleda presenetljiv uspeh moderne tehnike. Zanimanje za zvezdoslovje se je zadnje dni med dunajsko šolsko mladino neverjetno povečalo.

Boljševiki proti Šaljapinu

Nedavno je gostoval znameniti ruski basist Šaljapin na Dunaju, kjer je dosegel sijajen uspeh. Pred blagajni dunajske opere so morali stati njegovi častilci vsi noči, da dobe vstopnice. V času, ko se o Šaljapinu in njegovih ogromnih honorarjih toliko piše, so pa nastopili boljševiki proti slavnemu opernemu pevcu. Pod sovjetskimi režimom je dobil Šaljapin časten naslov »narodnega umetnika«. Zdej mu bo ta naslov odvzet, in sicer zato, ker je daroval za brezposelne ruske emigrante v Parizu 5000 frankov. Njegov rodoljubni čin velja v Moskvi za tak zločin, da je priobčila »Večerna Moskva« nedavno na račun Šaljapina nastopni izpad:

— Ta prijatelj Gorkija se je nekoč že proslavil in sicer takrat, ko so se mu kolena tako tresla, da je na odru

pokleknil pred carjem Nikolajem II. Zdej, ko narodni umetnik Šaljapin v času najhujše kampanje proti sovjetski Rusiji podpira emigrantske monarhiste, je treba izjaviti konsekvence in mu odvzeti časten naslov, ki ga je oskrnil. Šaljapin je za našo javnost mrtev. Z izgubo »pokojnika« Šaljapina naša umetnost ničesar ne izgublja, kajti viri njegove umetnosti so usihali že pred revolucijo, njegov repertoar ni šel preko treh ali štirih opernih partij ter preko obrabljenih starih arij in narodnih popevk, ki jih itak nihče ne posluša. Pozneje je začel pešati tudi njegov glas. Zdej, ko se mudi v inozemstvu, mu gre samo še za mastne honorarje. V času, ko se pripravljajo nov napad monarhistov na sovjetsko Rusijo, je jasno, da je proti nam vsak, kdor ni z nami. Sovjetski učenjaki so nedavno jasno povedali, da so na naši strani. Isto pričakujemo zdej od umetnikov, zlasti od naših narodnih umetnikov. Pričakujemo, da nastopijo javno proti Šaljapinu, ki je postal izdajalec proletarijata.

Pogreb poslanika Vojkova

V ponedeljek se je vršil v Moskvi svečan pogreb umorjenega sovjetskega poslanika v Varšavi Vojkova. Njegove zemске ostanke so položili v grobnico pod Kremljem, kjer počivajo drugi boljševiški prvaki, med njimi tudi Ljlenin. Na kolodvoru so pričakovali krsto zastopniki vlade, komunistične stranke in delavske deputacije. Od kolodvora do Kremlja je spremljala žalni sprevod stotnja rdečeh armade. Na Rdečem trgu, kjer je bil postavljen pred Ljleninovim mavzolejem katafalk, se je vršilo žalno zborovanje.

V imenu vlade je govoril Rykov, v imenu ruske komunistične stranke Buharin, v imenu komunistične internacionalne Ingdol, v imenu ljudskega komisarja zunanjih zadev Litvinov, v imenu osrednjega sovjeta strokovnih organizacij Melničanski. Rykov je v svojem govoru omenil, da ima sovjetska vlada v rokah nepobitne dokaze, da angleška vlada hujša in financira monarhistične organizacije zlasti na Poljskem. Sovjetska vlada se pa ne boji nobenih provokacij. Ona ostane slej

ko prej miroljubna in bo znala ščititi socialistični družabni red. Buharin je izjavil, da so dogodki zadnjih dni samo začetek dobe aktivne borbe proti sovjetom in da je Vojkov prva žrtev monarhistične agresivnosti. Ne glede na dogodke v Pekingu, Sanghaju, Londonu in Varšavi pa ostane miroljubnost ruskih delavcev in kmetov neizpremenjena. Vprašanje miru ali vojne žal ni odvisno samo od sovjetske Rusije, marveč tudi od intrig meščanskih vlad. Delovno ljudstvo sovjetske Rusije bo branilo vse pridobitve socialne revolucije. Zastopnik komunistične internacionalne je v svojem govoru naglašal vlogo imperijalizma pri umoru poslanika Vojkova in pri protirevolucionarnih pokretnih v Rusiji sami. Litvinov je naglašal prizadevanje sovjetskih zastopnikov v inozemstvu, da se ohrani v Evropi mir. Delovanje Vojkova je doseglo v tem pogledu zadovoljiv uspeh v trenutku, ko je padel pod morilčevo roko.

Po govorih so odnesli Rykov, Buharin in Litvinov krsto h grobnici. V hipu, ko so jo spuščali v grob, so zadoneli topovski strelci kot zadnji pozdrav pokojnemu sovjetskemu funkcionarju. Nepregledne množice delavcev so defilirale s spuščeni zastavo mimo svežega groba, da izkažejo umorjenemu poslaniku zadnjo čast.

Veseli kotichek

Res je, ampak... Stara prijateljica sta se našla na borzi. — Ti, kaj je res, da je Srečković lani zaslužil na Dunaju s koruzo 200 tisoč Din? — Res je, ampak podrobnosti se ne ujemajo. To ni bilo lani, marveč letošnjo pomlad. Tudi ni bilo na Dunaju, marveč v Zagrebu. Slo ni za koruzo, marveč za ovco. In to ni bil Srečković, marveč jaz in zaslužil nisem 200.000 dinarjev, marveč 400.000 izgubil... Dvomi.

Profesor: Nekeč je živel slikar, ki je tako naravno naslikal na zid pajčevino, da se je služkinja celo uro trudila, da bi jo pomedla.

Gospodinja: To že verjamem, da je živel kdaj tak slikar, toda ona o služkinji je pa bosa.

Pierre Giffard:

Moževa osveta

Bilo je februarjsko jutro. Poštni vlak, ki prihaja vsako jutro iz Kijeva, je prikopiral na postajo v Odesi. Potniki, drhteči od mraza, so hiteli k izhodu, za njimi pa postrežki s prtljago. Železniški uslužbenci so splezali na strehe spalnih vagonov, da pometo sneg. Naslednja dva presenečenja vzkliknila. Na strehi spalnega vagona je ležala s snegom pokrita zavezana vreča, v kateri se je nekaj premikalo. Na ploščadi prestrašenih uslužbencev je prihitel postajenačelnik z orožniki. Prerezali so vrvi, s katero je bila vreča privezana k vagonu. Potegnili so iz nje čudoviti zavoj in ga odnesli na peron.

— Zenska je, — se je oglasil orožnik. — Iz oči radovednega občinstva je odsevala groza. Potniki so prihiteli od vseh strani. Postajenačelnik je dal presneti zavoj v svojo pisarno, kjer je bilo toplo.

— Uboga žrtev! — je dejal postajenačelnik. — Zmrznila je.

Ko so potegnili iz vreče mlado, lepo, žensko telo, so opazili, da je skrbno zavito v kožuh in da ima na nogah toplo ruske zimske čevlje.

Položili so jo na preprogo in takoj je odprla svoje velike, temne oči. Bilo je, kakor da se je zdramila iz težkih sanj.

Sopi bujnih las so obdajali njeno belo, blede obličje.

Polne grudi in zagorela polt je iz-

dajala južanko. Stara je bila komaj dvajset let. Kožuh jo je rešil smrti, kajti zima je v februarju na ruskih stepah strašna. Zmrznila sicer ni, vendar je pa bila vsa trda od mraza.

Ko si je v zakurjeni pisarni nekoliko opomogla, ji je omahnila glava nazaj. Bilo je jasno, da je sestradana. Prinesli so ji iz restavracije goveje juhe in sendvičev. Neznanki so se zalesketale solze v očeh. Ko se je najedla, ji je odleglo. Končno se je ozrla začudeno okrog in vprašala:

— Kje pa sem, gospoda?

— V Odesi, na kolodvoru.

— V Odesi? Iz njene vprašanja je odmevala groza, pa tudi dvom, da je to sploh mogoče.

Policijski uradnik je neznanko uljudno vprašal:

— Kdo ste, milostljiva?

— Kaj moram povedati svoje ime? Saj nisem ničesar zakrivila.

— Seveda ne. Toda oni, ki so vas zavezali v vrečo in privezali na streho spalnega vagona, bodo morali za svoj zločin odgovarjati pred zakonom. Povejte, kdo ste, da lahko izsledimo vaše krivice. Morda jih pa sami poznate...

Čudež je, da niste med vojnjo zmrznili.

— Kaj pravite, gospod? Da sem se pripeljala v Odeso na strehi spalnega vagona? Kaj se vam meša?

Postajenačelnik je odgnil zaveso na oknu in pokazal najprej na vlak, potem pa na vrečo, ležečo pred njim.

— Kaj se res ničesar ne spominjate?

— Ne, ničesar.

— Od kdaj?

— Menda od snoči, ako je danes ponedeljek.

— Da, ponedeljek je.

— Torej sem bila snoči ob osmih na svojem gradu Rudnici.

— Rudnica? — Je to daleč od Odes?

— Najmanj 400 kilometrov.

— Ali je vozil ta vlak tudi včeraj?

— Da, stal je tam pozno zvečer kakih 20 minut, — je odgovoril postajenačelnik.

— Torej so vas položili na streho spalnega vagona v Rudnici, milostljiva. Vaša stražna vožnja v mrazu je trajala deset ur. K sreči je progla brez predorov in tudi snežilo ni zelo. Povejte, kaj ste snoči počeli.

Policijski komisar je pripravil notez, da si zabeleži njene odgovore.

— Včeraj sem z možem.

— Kako se piše?

— Knez Peter Granicki.

— Koliko je star?

— 35 let.

— V službi?

— Da, pobočnik generala Šelujeva, poveljnika 12. armadnega zbora v Vini.

— Ali sta včeraj sama?

— Sama. Ne spominjam se pa, kaj se je zgodilo. Govorila sva o vsakdanjih malenkostih. Potem... potem pa ne vem, kaj je bilo.

— Ali se vam ne zdi, da je zakrivil to nevarno potovanje vaš mož?

Knežinja je molčala, kakor da si ne upa obdolžiti moža.

— Ali sta živela v slogi?

— Ne, nisva.

— Zakaj?

— Sovražim ga, — je odgovorila hladno.

— Kaj vas vara?

— Ne, tega si ne upa. Ne smeta pozabiti, da je moja domovina Kavkaz in da bi si znala sama pomagati.

— Je-li ljubosumen?

— Da, to je res.

— In brez pravega povoda?

Pomislija je in odgovorila:

— Ne, povod ima.

Postajenačelnik in policijski komisar sta se spogledala. Dama je odložila plašč in zagledala sta krasno, nežno postavbo v baržunasti obleki.

— To obleko ste imeli na sebi snoči, kajne?

Ko je pritrdila, je komisar nadaljeval:

— In niste opazili, da bi vam nalili v čaj ali kavo kakšne sumljive tekočine?

— Da, nekako besarabsko pokalico, ki jo je dobil od generala. Dejal je, naj izpraznim kozarec na generalovo zdravje. Pila sva oba.

— On je gotovo pil samo vodo. Kako se piše sluga, ki je vama stregel?

— Izmajlov.

— Od kdaj je mož dvomil o vaši zvestobi?

— Dva meseca bo tega.

— Ali ste že dolgo poročeni?

— Dve leti. Mož mi je postal zopern, ker rad pije, laže in kvarta.

— Oprostite, kaj pa oni drugi?

Knežinja je široko odprla svoje krasne velike oči in se ozrla vsa prestrašena na vrata, na katera je nekdo trkal.

— To je on — je pokazala z drhtečo roko.

Oba gospoda sta se ozrla na vrata. Na pragu se je pojavil mlad konjiški častnik Mihael Polonin, ki je bil v Odesi s posadko.

— Mihael! — je vzkliknila dama in se mu vrgla v naročje. Ko se je malo pomirila, je pomolil Polonin policijskemu komisarju brzojavko. »To-le sem dobil od tega zločinca. Citajte!«

Komisar je čital: »Včeraj sem vam poslal z večernim vlakom vašo dragocenost. Obdržite jo na vekomaj, ako prispe nepoškodovana. Pred davnim časom so privezali Mazepo za tak postopek nagemu konju na hrbet in pognali konje v stepe. Jaz sem prilagodil kaznen modernim razmeram. Zavil sem obsojeno zmrznjeno telo v kožuh, ker je zunaj ledena zima.«

Komisar je skočil k telefonu, dočim je knežinja mirila razjarjenega Polona.

Kmalu se je komisar vrnil in vzkliknil: — Iz Rudnice sporočajo, da se je knez ustrelil. Zagonetka je pojasnjena. Lahko greste, milostiva.

Mlada dama se je privila k svojemu ljubčku, ki se je gospodoma iskreno zahvaljeval. Njen pogled se je ustavil na vreči. Postajenačelnik je pripomnil:

— Lahko jo vam izročim pozneje za spomin. Zdej jo pa potrebujemo, ker moramo vložiti tožbo proti knezovim sokrivcem.

— Tožbo? — Ne, nobene tožbe ni treba, saj sem prošta, — je dejala dama in se oklenila svojega ljubčka. Vsa srečna sta odšla v zimsko jutro.

Skrivnost Velikonočnega otoka

V južnem delu Tihega oceana je otok, na katerem so našli sledove stare umetnosti. — Civilizacija je zatrla miroljubne prebivalce.

Te Pito ali Velikonočni otok, nazvan tudi Rapa Nui, leži v južnem delu Tihega oceana in meri v obsegu 54 km. Španci trdijo, da je odkril ta otok njihov pomorščak Mendana. Po drugi verziji, ki je bolj verjetna, je bil Velikonočni otok odkrit v Veliki noči leta 1722. Na zemljevidu ga je prvi označil Holanec Roggweeen, ki je bil s tremi ladjami holandske indijske družbe na potovanju okoli sveta. Roggweeen je opazil, da stoje na obali neznanega otoka ogromni kipi in zato je pristal. Na otoku je našel baje krasne gozdove in obdelano polje. Nesreča je hotela, da je deset otočanov plačalo svojo radovednost z življenjem, kajti Roggweeenovi spremljevalci so jih ubili. Drugi domačini so pobegnili v notranost otoka, od koder so se pa kmalu vrnil in prinesli tujcem mnogo darov, da bi potolažili njihovo jezo. Roggweeen je

napisal pozneje o tem otoku zanimivo razpravo, v kateri pripoveduje, da so otočani krepki, zdravi ljudje in se odlikujejo kot izborni tekači. Že na prvi pogled se jim pozna, da so miroljubni in zelo bojazljivi. Večinoma so rjave polti, toda tudi črni se najdejo med njimi. Njihova telesa so poslikana s ptičjimi in živalskimi podobami, ženske se mažejo z rdečim barvilom. Orožja sploh ne nosijo. Ako jih kdo napade, se zateko pod okrilje svojih malikov, ki so jim postavili na obali nebroj kipov.

Leta 1770. sta pristali pri otoku dve perujski ladji in poveljnik je izdelal zemljevid otoka. Mornarji so se seznanili z otočani, živeli v velikih bedi. Okrog kipov na obali so bili zbrani njihovi poglavarji. Leta 1774. se je ustavil na Velikonočnem otoku kapitan Cook. Ugotovil je, da na otoku sploh ni dreves. Prebivalci so oboro-

ženi s sulicami. Del otoka pokrivajo ogromni kipi, postavljeni deloma na podzidkih, deloma pa kar na tleh. Cook je našel med temi kipi enega podrtga, ki je bil dol 8 metrov. Otok je štel takrat 700 prebivalcev. Leto pozneje se je ustavil na njem Francoz La Perouse, ki je trdil, da so otočani razbojniki. Ukradli so mu namreč klobuk. Leta 1862. je pristalo pri otoku 8 perujskih ladij, ki so natovorile 200 otočanov in jih odpeljale v suženjstvo. Še le na pritisk francoske vlade so te nesrečneže odpustili in jih odpeljali nazaj na otok, kjer so pa okužili mnoge rojake, ker so prinesli iz suženjstva nalezljive bolezni. Nekaj let pozneje so prispeli na otok misijonarji, da bi prebivalce civilizirali. Leta 1868. se je naselil na Velikonočnem otoku prvi francoski kolonist.

Angleška križarka »Topaze« je odpeljala pozneje nekatere kipe, ki so zdaj razstavljeni v londonskem muzeju. Najznamenitejši je kip junaškega pomorščaka Hoa-Haka - Nanaija. Otočani so namreč izvolili vsako leto poveljnika in sicer moža, čigar sluga je našel prvo jajce morske lastovke, zraseno na bližnjem otoku Moto Umi, kamor je bilo treba plavati. Plavanje je bilo

naporno in nevarno in Hoa-Haka-Nanaija je obvaroval plavče strašne smrti v morskem valovih. Poveljnik omenjene angl. križarke trdi, da je bilo na otoku prvotno 3000 prebivalcev. To število se je do leta 1891. znižalo na 100. Ko je prispela leta 1914. na Velikonočni otok Roudeldjejeva ekspedicija, ki je ostala tam 16 mesecev, je našla na njem samo neznatno število otočanov, ki s prvotnimi prebivalci tega zagonetnega otoka niso imeli nič skupnega.

Vsi, ki so imeli priliko posetiti Velikonočni otok, trdijo, da je na njem mnogo umetniških del trajne vrednosti. Otok predstavlja po mnenju učenjakov središče mnogih vulkanskih otokov, ki so se pred davnim časom pogrezli v morje. Otočani so pokopavali na tem otoku svoje junake in poglavarje. Preseljevanje na Velikonočni otok se je začelo po mnenju učenjakov pred devetimi stoletji, kipi malikov so pa stari najmanj 500 let. Ruski antropološki muzej ima z Velikonočnega otoka dve leseni tabli, ki predstavljata mitična bitja, kombinacije človeka, ptice, ribe in kuščarja. Te kombinacije so nekoliko podobne prvotnim kitajskim črkam. Ruski arheologi so jih skušali prečitati, toda ves trud je bil zaman. Ve-

lika razlika je med primitivnimi deli prebivalcev Velikonočnega otoka in lesorezi njihovih potomcev. Leseni kipi pričajo o velikem zanimanju za anatomske preciznosti. Na obrazih manjka samo ona izrazita energija, ki jo vidimo na antičnih kamenitih kipih. Med drugimi so našli na otoku podrt, 20 metrov dolg kip. Nepojasnjeno ostane vprašanje, kako so mogli prebivalci postavljati tako ogromne kipe na otoku, kjer ni dreves, ne železa. Velikonočni otok služi zdaj čilski vladi za deportacijo političnih kaznivcev.

Kot prihodnio

senzacija prinašamo veliko ameriški pomorski film

Tajna zapoved

ali

Svetovna špljonaža

Pazite na naš jutrišnji oglaš

ELITNI KINO MATICA

ZVITKE

(role) za računske stroje. ček in kontrolno zvitek za blagajne vseh sistemov ima vedno in v vsaki količini v zalogi

Lud. Baraga, Ljubljana, Selenburgova ulica 61 | Telefon 2980

nositi
Palma
znači
nikdar iskrivljene
pete imeti.

VENECIN

izredna zdravilna voda proti revmatizmu in išiasu, želodčnim in črevesnim boleznim ter za nego ran se dobiva zopet v vsaki lekarni
Skladišče za grosiste: Isis, d. d., Ljubljana.

Zastopnika za Slovenijo

s sedežem v Ljubljani išče trgovski mlin v Bački. Prednost ima potnik s kolonijalnim blagom. Ponudbe z referencami prosimo na SCHMOLKA, anončna ekspedicija, Novi Sad, Jevrejska 7, pod „Ljubljana“.

Po znižani ceni.

Dvokolesa, motorji, vsakovrstni otroški vozički, nameštai deli in pneumatika. Poseben oddelek za popolno popravilo, emajljanje in pomikanje dvokoles, otroških vozičkov, šivalnih strojev itd.
Prodaja na obroke. — Ceniki franco.

„Tribuna“ F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov
LJUBLJANA, Karlovska cesta št. 4

— Kopalne hlače —

otroške majice in nogavice v raznih barvah, damske nogavice, svilnati trakovi, srajce, kravate, palice, nahrbtniki, dišeče milo, Odol, potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, tapetnike najcenejše le pri

Josip Petelinc

ob vodi blizu Prešernovega spomenika.

Najboljša v materialu in konstrukciji so:
kolesa, šivalni stroji
URANIA PISALNI stroj ter švicarski PLE-
TILNI stroj DUBIED.

Najlepše opreme, samo pri
Josip Petelincu
v Ljubljani
blizu Prešernovega spomenika ob
— vodi. — Telefon 2913
Najnižje cene. — Tudi na mesečna odplačila.

Raj ljubimcev ...

je naslov razkošno opremljenega veselega salonskega vefilma ki nam razkrije tajnost:

Kako si osvojim svojega šefa...?

V glavni vlogi vidimo po daljšem času svetovno znano filmsko zvezdo, vsem dobro znano pod imenom

POLA NEGRI

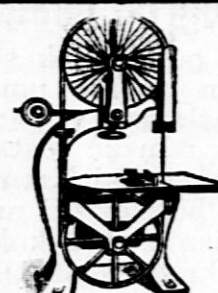
Krasni naravni posnetki iz očarujoče Floride dajo temu sijajnemu filmu še poseben čar. Posebno Vas še opozarjamo na bogate najmodernejše toaile in izvrstno režijo.

Predstave ob: 4., pol 8. in 9.

ELITNI KINO MATICA

Sredina mesta.

Telefon 2124.

Specijalna tovarna strojev za obdelavo lesa

Klein & Stiefel, Fulda

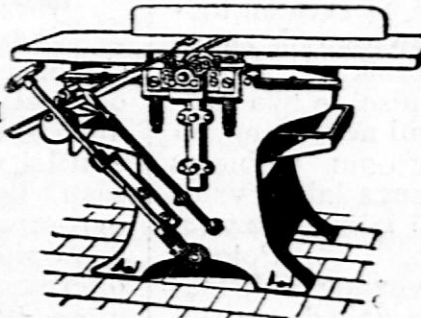
Na velesejmu v Ljubljani

bomo razstavili najnovejše in najboljše stroje za obdelavo lesa v polnem obratu.

— Novost: Pogon brez krmena. —

Obiščite naš prostor 208 Paviljon F.

Zastopnik za S. H. S.: Peter Angelo, Ljubljana, Hotel SLON

Klišeeje

vseh vrst, črtne in avtotipije. izdeluje po predloženih risbah, peropisih ali slikah za navaden tisk ali za finejšo izvedbo v eni ali več barvah točno po naročilu in v najkrajšem času

Jugografika, tiskovna in založna družba z. o. z.
v Ljubljani, Sv. Petra nasip 23

Kupimo takoj
dobro ohranjeno pisalno mizo, pisarniško omaro, računske stroje in blagajno, pripravo tudi za shranjevanje knjig. — Ponudbe z navedbo cene pod »Blagajna/1464« na upravo »SL Narodna«.

Kemična pralnica in barvanje oblek

v najrazličnejših barvah izvršuje dela v najkrajšem času pri najnižjih cenah.

Anton Boc, Ljubljana, Selenburgova ulica 61. — Tovarna: Vič-Glince.

Elegantno spalnico

novi, moderni, rožnati jesen, najfinije izdelano, prodaja po ugodni ceni — Ig. Repše, Pofljanska cesta 21, Ljubljana.

1477

Stanovanje dveh sob

in kuhinje oddam takoj onem, ki plača najemnino za dve leti vnapije. — Naslov poveprava »Slov. Naroda«. 1476

Pisalne stroje

novi in rabljeni Underwood, Remington, Smith, Broes in za potovanje povrstne — nudi z garancijo Josip Pukl v Celju. — Popravila vseh znamk. 87/L

Zastore, posteljna pregrinjala perilo, monogrami, obleke i. dr. veže najfinije in najceneje

mehanično umetno vezenje

Matek & Mikeš

Ljubljana, Da lmatinova ulica 13.

Entlanje, azuriranje, predtiskanje ženskih ročnih del za trgovino, šolo in dom.

Velika predtiskarija ženskih ročnih del

za trgovino, šolo in dom.

Tisoče novih, krasnih vzorcev. Čisti tisk, hitra izvršitev, nizke cene. Predtiskujemo samo na prinesenem blagu. — Entlanje, azuriranje, tamburiranje, mehanično umetno vezenje.

Matek & Mikeš, Ljubljana, Dalmatinova 13

Proda se za ugodno ceno

Iepa hiša v Ljubljani

Bleiweisova 9, nasproti palače vel. županstva dvonadstropna, v podstrešju manzardna stanovanja, velik, košat vrt oziroma stavbišče, solidno zidana, v najboljšem stanju, neobremenjena iz proste roke. — Event. se niša zamenja s kako primerno hišo v Mariboru. Ponudbe sprejema in pojasnila daje odvetnik dr. M. PIRC v Ljubljani, Cigaletova ulica, od 3.—6. popoldne.

Potrtega srca naznanjam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da mi je moj nadvse ljubljani soprog, gospod

Ivan Uršič

jetniški paznik v pokoju

danes zjutraj ob pol dveh po težki, mučni bolezni v starosti 62 let mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb bo v četrtek, 16. t. m. ob šestih popoldne iz mrtvašnice drž. bolnice na pokopališče sv. Križa.

Ljubljana, 15. junija 1927.

Žalujoča soproga Marija

ZADRUŽNA HRANILNICA

reg. pos. in gosp. zadruga z o. z. v LJUBLJANI.

Podeljuje vsakovrtnne kredite, eskontira menice, inkasira fakture ter izvršuje razen deviznih in valutnih vse v bančno stroko spadajoče posle

Sprejema hranilne vloge na knjižice ali v tekočem računu ter jih obrestuje po dogovoru najugodnejše.

Kot pooblaščen prodajalec srečk Državne razredne loterije vodi poseben oddelek za njih prodajo, poleg tega prodaja tudi srečke Ratne štete na obroke pod zelo ugodnimi pogoji